بسم الله الرحمن الرحیم

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلیٰ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ عَجِّلْ فَرَجَهُمْ

فارسی اوّل دبستان

دانش‌چی
www.Daneshchi.iR

وزارت آموزش و پرورش

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

نام کتاب: فارسی ـ اوّل دبستان ـ ۱۰۳

پدیدآورنده: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تألیف: دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری

شناسه افزوده برنامه‌ریزی و تألیف: فریدون اکبری شِلدره، فردوس حاجیان، حسین قاسم‌پورمقدّم، حسن ذوالفقاری، مصطفی رحمان‌دوست، محمّدرضا سنگری، عبدالرّحمان صفّارپور، غلامرضا عمرانی، گلزار فرهادی و شهین نعمت‌زاده (اعضای گروه تألیف)

مدیریت آماده‌سازی هنری: اداره‌ی کلّ نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

شناسه افزوده آماده‌سازی: احمدرضا امینی (مدیر امور فنی و چاپ) ـ مجید ذاکری‌یونسی (مدیر هنری و طرّاح جلد) ـ سیّدعلی موسوی (طرّاح گرافیک) ـ سیّدعلی موسوی و مهناز خسرو پناه (صفحه‌آرا) ـ محمّدحسین تهرانی، مانا نبوی‌فرهمند، الهه اسماعیل‌زاده، سیاوش ذوالفقاریان، علی‌خدایی، سحر حقگو، زنده‌یاد علی عامه‌کن، امیر نساجی، اکبر افشار، مرضیه سرمشقی، زهرا فلاحی، حمیدرضا بیدقی، شیوا ضیایی، تارا کاوندی، زنده یاد علی نامور، علی نورپور، محمد حسین سروش، مهدیه صفایی‌نیا، ثمین صبور، فربد نیک‌سروش، سیّدعلی موسوی و مجید ذاکری‌یونسی (تصویرگران) ـ کامران انصاری (طرّاح خطّ رایانه‌ای) ـ حمید ثابت کلاچاهی، ناهید خیام‌باشی، شاداب ارشادی، نوشین معصوم‌دوست و زهرا محمّدنظامی (امور آماده‌سازی)

نشانی سازمان: تهران: خیابان ایرانشهر شمالی ـ ساختمان شماره‌ی ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن: ۹ـ۸۸۸۳۱۱۶۱ ، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶، کدپستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

ناشر: شرکت افست: تهران ـ کیلومتر ۴ جاده‌ی آبعلی، پلاک ۸، تلفن: ۷۷۳۳۹۰۹۳، دورنگار: ۷۷۳۳۹۰۹۷، صندوق پستی: ۴۹۷۹ـ۱۱۱۵۵

چاپخانه: شرکت افست «سهامی عام» (www.Offset.ir)

سال انتشار و نوبت چاپ: چاپ سیزدهم ۱۴۰۲

برای دریافت فایل pdf کتاب‌های درسی به پایگاه کتاب‌های درسی به نشانی www.chap.sch.ir و برای خرید کتاب‌های درسی به سامانه‌ی فروش و توزیع مواد آموزشی به نشانی www.irtextbook.ir یا www.irtextbook.com مراجعه نمایید.

کلیه‌ی حقوق مادّی و معنوی این کتاب متعلّق به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به‌صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس‌برداری، نقّاشی، تهیه‌ی فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع بدون کسب مجوز از این سازمان ممنوع است و متخلّفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

شابک ۴-۱۹۸۴-۰۵-۹۶۴-۹۷۸ ISBN 978 - 964 - 05 - 1984 - 4

امامِ مهربان

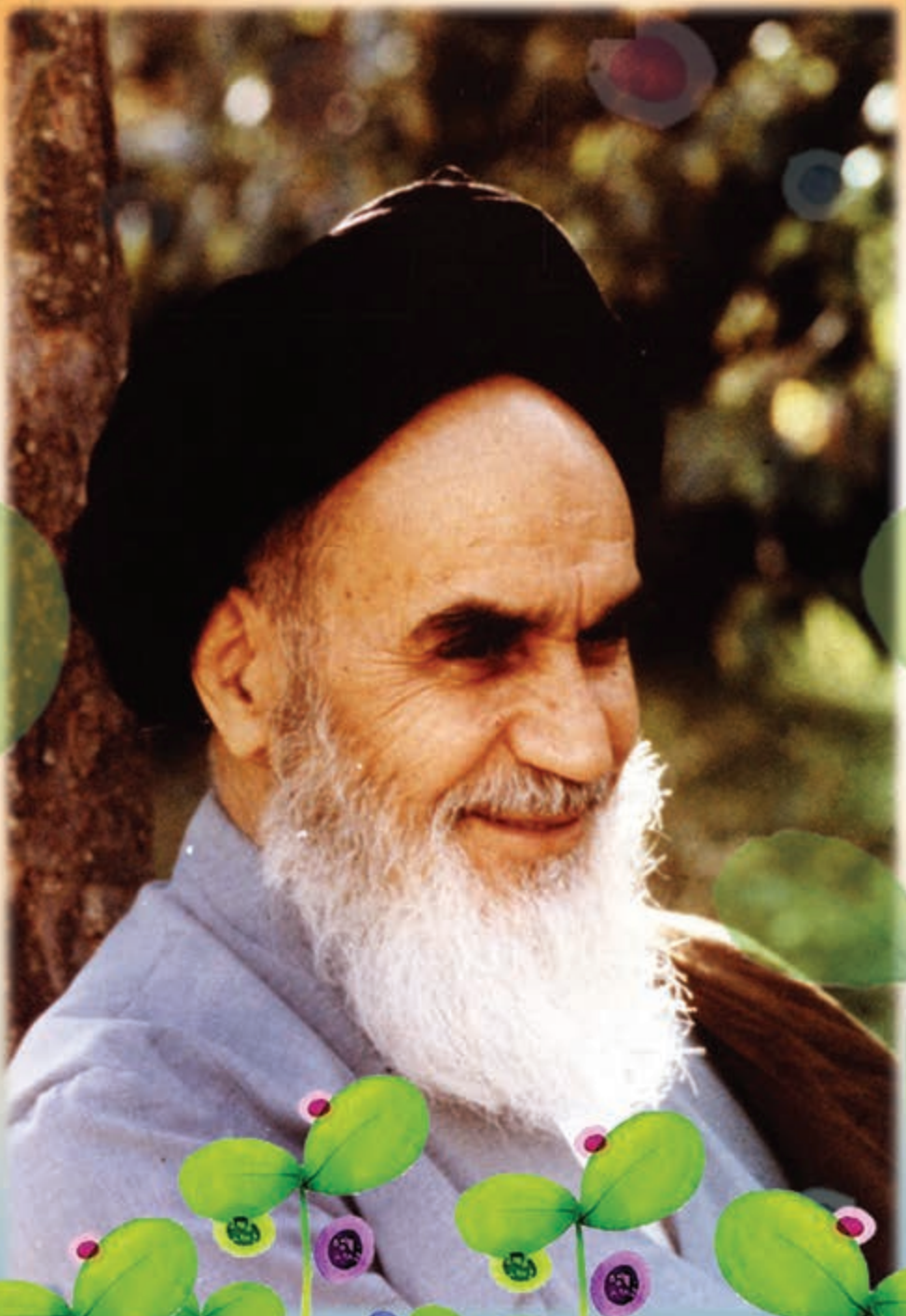

فهرست

■ مقدّمه

■ بخش ۱: نگاره‌ها

۱ـ به خانه‌ی ما خوش‌آمدی ۲
با هم بخوانیم (خدای مهربان) ۴
۲ـ بچّه‌ها، آماده! ۵
۳ـ یک و دو و سه، راه مدرسه ۷
۴ـ به مدرسه رسیدیم ۹
با هم بخوانیم (راهِ مدرسه) ۱۱
۵ـ از کلاس ما چه خبر؟ ۱۲
۶ـ بازی، بازی، تماشا ۱۴
۷ـ بَه‌بَه چه روستایی! ۱۶
با هم بخوانیم (سبز و سبز و سبز) ۱۸
۸ـ چه دنیای قشنگی! ۱۹
۹ـ در مسجد محلّه ۲۱
۱۰ـ نوروز در خانه‌ی ما ۲۳
با هم بخوانیم (انار) ۲۵

■ بخش ۲: آموزش نشانه‌ها (۱)

درس اوّل آ ا ـ ب ب ۲۷
درس دوم اَ ـَ ـ د ۳۰
با هم بخوانیم (مهربان‌تر از مادر) ۳۳
درس سوم م ـ م ـ س ـ س ۳۴
درس چهارم او و ـ ت ت ۳۷
درس پنجم ر ـ ـ ن ن ۴۰
با هم بخوانیم (زردآلو) ۴۳
درس ششم ای ـ ی ای ـ ز ۴۴
با هم بخوانیم (ای ایران) ۴۷
درس هفتم اِ ـِ ـه (ـهٔ) ه ـ ش ش ۴۸
درس هشتم ی ـ ـُ ـُ ۵۱
درس نهم ک ـ ک ـ و ۵۴
درس دهم پ ـ پ ـ گ گ ۵۷
درس یازدهم ف ـ ف ـ خ خ ۶۰
با هم بخوانیم (ما کودکانیم) ۶۳
درس دوازدهم ق ـ ق ـ ل ل ۶۴
درس سیزدهم ج ـ ج ـ ـُ استثنا ۶۷
درس چهاردهم ه ـ ـه ـ ه ـ چ چ ۷۰
با هم بخوانیم (جشن در آسمان) ۷۳
درس پانزدهم ژ ـ خوا ۷۴

■ روان‌خوانی

ـ قرآن ۷۸
ـ میهن ما ۷۹

■ بخش ۳: آموزش نشانه‌ها (۲)

درس شانزدهم در بازار «تشدید ـّ» ۸۱
درس هفدهم صدایِ موج «ص ـ ص» ۸۴
ـ سفرِ دلپذیر «ذ» ۸۵
با هم بخوانیم (دریا) ۸۷
درس هجدهم علی و معصومه «ع ـ ع ـ ع ع» ۸۸
ـ مثلِ خورشید «ث ـ ث» ۹۰
درس نوزدهم حَلَزون «ح ـ ح» ۹۲
با هم بخوانیم (....) ۹۴
درس بیستم رضا «ض ـ ض» ۹۵
ـ خاطرات انقلاب «ط» ۹۶
با هم بخوانیم (جشن بهمن) ۹۹
درس بیست‌ویکم
ـ لاک‌پشت و مرغابی‌ها «غ ـ غ ـ غ غ» ۱۰۰
درس آزاد محلّ زندگی من ۱۰۳
درس بیست و دوم پیامبر مهربان «ظ» ۱۰۴
با هم بخوانیم (پیغمبر ما) ۱۰۷
ـ جدول الفبای فارسی ۱۰۸

■ روان‌خوانی

ـ شادیم و پاک و خندان ۱۱۰
ـ چهار فصل ۱۱۱
ـ داستان... ۱۱۳
نیایش ۱۱۴

مقدّمه

خدای مهربان را سپاس می گوییم که در پی جهش به سوی تحوّل بنیادین و تغییر نگرش‌ها در قلمرو آموزش و پرورش، توانستیم با تکیه بر مبانی تعلیم و تربیت اسلامی و نیز توجّه به چهارچوب برنامه‌ی درسی ملّی، به بازنگری برنامه‌ی درسی فارسی و باز تولید محتوای درس فارسی بپردازیم و کار تهیه، سازماندهی و طرّاحی ساختار و محتوای کتاب درسی و دیگر موادّ بسته‌ی آموزشی را به فرجام برسانیم. امیدواریم آموزش این برنامه، سبب شکوفایی استعدادهای نوآموزان و رشد و بهبود فرایند آموزش عمومی میهن اسلامی گردد.

برنامه‌ی زبان آموزی دوره‌ی دبستان و به‌طور خاص، کتاب فارسی «بخوانیم و بنویسیم» پایه‌ی اوّل، که حدود یک دهه در چرخه‌ی آموزش رسمی کشور حضور داشت؛ اینک بر بنیاد یافته‌ها و اندوخته‌های کارشناسان و تجربه‌های علمی و آموزشی همکاران و صاحب‌نظران تعلیم و تربیت سراسر ایران عزیز، فرصت تولّد دوباره یافت؛ به‌همین سبب از فرصت فرخنده‌ی فراهم آمده، استقبال کردیم و کوشیده‌ایم با بهره گیری از دیدگاه‌های مختلف و کاربست نیکوترین آن‌ها، در همه‌ی عناصر ساختاری و محتوایی برنامه، بازنگری و اصلاحات و تغییرات بایسته؛ صورت گیرد.

توجّه به نیازهای کودکان عزیز و رعایت واژگان پایه‌ی زبان‌آموزان، متناسب با میزان درک و دریافت آنان، و نیز درخواست‌های آموزگاران گرامی، در تمام فراز و فرودهای این تغییرات، پیش روی ما بوده است.

برای کمک به فرایند یاددهی ـ یادگیری و بهبود آموزش و بهره‌وری نیکوتر، توجّه شما همکاران ارجمند را به نکات زیر، جلب می کنیم:

۱ـ محتوای برنامه‌ی زبان‌آموزی دوره‌ی دبستان، با توجّه به مهارت‌های زبان، در دو پهنه سازماندهی شده است:

الف) کتاب فارسی (مهارت خواندن) ب) کتاب نگارش فارسی (مهارت نوشتن) کتاب مهارت خواندن در آموزش بر روش کلّی و کتاب مهارت نوشتن، بر روش جزئی تأکید دارد امّا با توجّه به نگاه تلفیقی، در مراحلی از آموزش به فراخور محتوا، به هر دو روش توجّه شده است.

۲ـ این برنامه بر پایه‌ی مهارت‌های گفتاری (گوش دادن، سخن گفتن، خواندن، تفکّر و استدلال) و مهارت‌های نوشتاری (دست‌ورزی، رونویسی، کلمه‌نویسی، جمله نویسی، بندنویسی و املا و ...) سازماندهی شده است.

۳ـ کتاب فارسی (مهارت خواندن) با نگاره آغاز شده است؛ این بدان معناست که گام نخست در آموزش زبان، پرورش سواد بصری به همراه رشد سواد شنیداری است که با دست‌ورزی‌هایی همراه شده است. در پی تقویت چشم و گوش و ماهیچه‌های دست و رشد توانایی‌های فراگیران، آموزش نشانه‌های خطّی زبان آغاز می‌شود. دانش‌آموزان پس از آشنایی با شکل نوشتاری نشانه‌ها و کلمه‌ها، در کتاب نگارش از نمونه‌ی تحریری آن‌ها، بازنویسی و نمونه‌برداری می کنند. برای پویاتر کردن آموزش و ژرفا بخشی و ماندگارسازی آموخته‌ها، توصیه می‌شود از روش‌های فعّال، مشارکتی و همیاری استفاده شود تا دانش‌آموزان، برای شکوفایی تفکّر و پرورش استعدادهای خود در جریان یاددهی ـ یادگیری، نقش اثر بخش‌تری داشته باشند.

۴ـ برای تقویت توانایی املا و خوانانویسی دانش‌آموزان، در سازماندهی محتوا، سه نوع خط به کار گرفته شده است:

الف) خطّ خوانداری که سرمشق خواندن شاگردان است و همان خطّی است که معمولاً همه‌ی کتاب‌های کودکان به آن خط نوشته و چاپ می‌شود.

ب) خطّ نوشتاری که سرمشق نوشتن دانش‌آموزان است و خطّی است که متن درس‌ها با آن نوشته شده است.

پ) خطّ تحریری که شعرهای کتاب با آن نوشته شده است.

۵ـ لازم به یادآوری است آن‌چه در ارزش‌یابی املا باید مورد توجّه باشد، درست‌نویسی شکل املایی کلمات است، نه نوع خطّ آن‌ها.

۶ـ یکی از درس‌های کتاب، «درس آزاد» است. تهیه‌ی محتوای مناسب برای این درس، به‌عهده‌ی معلّمان محترم و دانش آموزان عزیز گذاشته شده است تا با توجّه به نیازهای منطقه‌ای، ضرورت‌های فرهنگی و آداب و رسوم محلّی، به تولید آن اقدام نمایند. رعایت عناصر ساختاری درس و هماهنگی با دیگر درس‌ها، لازم است.

۷ـ در پایان بخش دوم و سوم، «روان‌خوانی» آمده است. در تهیه و تدوین و گزینش واژگان این متن‌ها به میزان پیشرفت زبان‌آموزی دانش‌آموزان، با دقّت فراوان، توجّه شده است؛ از این‌رو، تکرار و تمرین در خوانش این متن‌ها، به رشد مهارت خواندن و پرورش توانایی درک آنان کمک خواهد کرد.

۸ـ برای ایجاد هماهنگی بیش‌تر در زمینه‌ی خوانش صحیح اشعار کتاب رمزینه های سریع پاسخ در کنار آن‌ها گنجانده شده

است که بهره‌گیری از آن سبب تقویت قوّه‌ی شنیداری و پرورش ذوق و ایجاد تنوّع و نشاط در فراگیران خواهد شد. دانش‌آموزان با اسکن کردن رمزینه‌ها و گوش دادن به متن شنیداری شعرها، لحن مناسب و خوانش درست را نیز می‌آموزند.

۹ـ ارزشیابی توصیفی، فرصت مناسبی را برای شناسایی دقیق توانایی و استعدادهای فراگیران فراهم می‌آورد. برای بهره‌گیری کاراتر از این شیوه، لازم است از آغاز سال ابزارهای مناسب، همچون آزمون‌های عملکردی، کارپوشه‌ها و سیاهه‌ی رفتار تهیه گردد تا بازخوردهای توصیفی، به هنگام و بجا ثبت و ارائه گردد.

۱۰ـ با توجّه به اینکه سازماندهی محتوایی و برنامه‌ریزی آموزش زبان، بر بنیاد نیازهای دانش‌آموزان و قابلیت ذهنی و توانایی زبانی آنان و با تکیه بر مبنای علمی و تجربه‌های کارشناسانه، صورت پذیرفته است، لازم است آموزگاران گرامی و اولیای محترم مدارس به کتاب درسی و رعایت برنامه‌های آموزشی آن، پای‌بند باشند و از تحمیل کتاب‌های کمک درسی به فرزندان عزیز، خودداری فرمایند.

۱۱ـ برای گسترش فرهنگ مطالعه و پرورش روحیه‌ی کتاب‌خوانی، به معلّمان عزیز، توصیه می‌شود به گونه‌ای برنامه‌ریزی کنند که در هر فعّالیت «کتاب‌خوانی»، یک کتاب مناسب با این گروه سنّی، در کلاس خوانده شود.

۱۲ـ جمله‌های کوتاه، گویا و پرمایه که در پیشانی بخش‌ها گنجانده شده اند، اگرچه با زبان آموزی پیوندی مستقیم ندارند، از دید محتوایی کاملاً با آموزه‌های فرهنگی ـ تربیتی و اهداف آموزشی کتاب، درآمیخته و آگاهانه انتخاب شده‌اند؛ بنابراین لازم است آموزگاران محترم با درنگ در پیام آن عبارات، زمینه‌ی گفت‌وگوی دانش‌آموزان را نیز فراهم آورند.

۱۳ـ برنامه‌ی زمان‌بندی آموزش این کتاب، فقط برای هماهنگی بیش‌تر و ایجاد هم‌نوایی در جریان آموزش عمومی کشور، تهیه و تدوین شده است و جنبه‌ی پیشنهادی دارد، به همین سبب در مناطق مختلف، با توجّه به شرایط آب و هوایی و بافت اقلیمی، به تشخیص کارشناسان آموزش ابتدایی استان‌ها و هماهنگی با دفتر تألیف کتاب‌های درسی قابل انعطاف و تغییرپذیر است.

چشم به راه دیدگاه‌های ارزنده‌ی شما خواننده‌ی ارجمند هستیم.

برنامه‌ی پیشنهادی آموزش کتاب فارسی

ماه / هفته	هفته‌ی اوّل	هفته‌ی دوم	هفته‌ی سوم	هفته‌ی چهارم
مهر	نگاره‌ی ۱ـ۲	نگاره‌ی ۳ـ۴	نگاره‌ی ۵ـ۶ـ۷	نگاره‌ی ۸ـ۹ـ۱۰
آبان	درس ۱ آ ا ـ ب ب	درس ۲ اَ ـَ ـ د	درس ۳ م ـ م ـ س س	درس ۴ او و ـ ت ت
آذر	درس ۵ ر ـ ذ ن	درس ۶ ای ـ ی ـ ای ـ ز	درس ۷ اِ ـِ ـه ـه ـ ش ش	درس ۸ ی ـ ی ـ اُ ـُ
دی	درس ۹ ک ـ ک ـ و	درس ۱۰ پ ـ پ ـ گ گ	درس ۱۱ ف ـ ف ـ خ خ	درس ۱۲ ق ـ ق ـ ل ل
بهمن	درس ۱۳ ج ج ـ ـُ استثنا	درس ۱۴ ه ـ ه ـ ه ـ چ چ	درس ۱۵ ژ ـ خوا	روان‌خوانی
اسفند	درس ۱۶ تشدید	درس ۱۷ ص ـ ص ـ ذ	درس ۱۸ ع ع ع ـ ث ث	درس ۱۹ ح ح
فروردین	—	—	درس ۲۰ ض ـ ض ـ ط	درس ۲۱ غ غ غ ـ درس آزاد
اردیبهشت	درس ۲۲ ظ	روان‌خوانی	مرور و تمرین	مرور و تمرین

گروه زبان و ادب فارسی/ دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه‌ی نظری
نشانی پایگاه رایانه‌ای: Literature-dept.talif.sch.ir

❊ به پدر و مادر خود نیکی کنید.

قرآن کریم

بخش ۱

نگاره‌ها

نگاره‌ی ۱

به خانه‌ی ما خوش آمدی

بابا

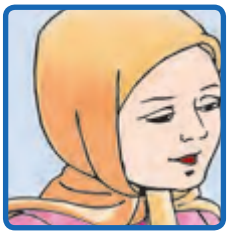

مادَر

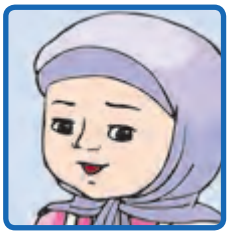

آزاده

اَمین

ببین و بگو

گوش کن و بگو

- در تصویر چه چیزهایی می‌بینی؟
- هر یک از اعضای خانواده چه می کنند؟

خدای مهربان

با این دو دست کوچکم
دست می‌بَرَم پیش خدا

با دل پاک و روشنم
دُعا کنم، دُعا، دُعا

باز ای خدای مهربان
بشنو دعاهایِ مرا

دُعا برایِ مادرم
دُعا به شادیِ بابا

به خانه‌ها صفا بده
به جان ما وفا بده

پروین دولت آبادی

نگاره‌ی ۲

بچّه‌ها، آماده!

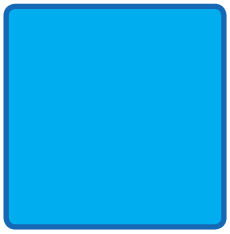

آبی

کِتاب

کَفش

کیف

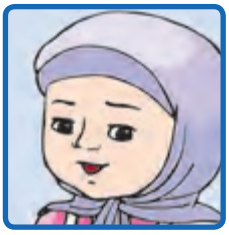

آزاده

ببین و بگو

- کدام تصویر به کدام تصویر مربوط است؟

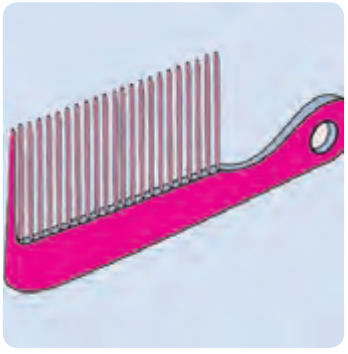

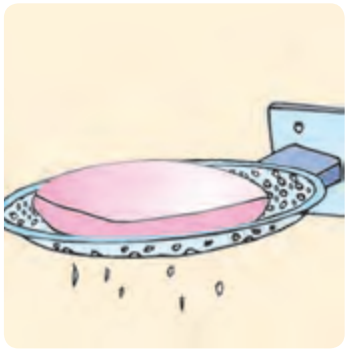

گوش کن و بگو

- اسم چند چیز را در تصویر بگو.
- هر کدام از اعضای خانواده مشغول چه کاری هستند؟

نگاره‌ی ۳

یک و دو و سه، راه مدرسه

آب

آزاده

مَسجِد

مَدرِسه

ببین و بگو

گوش کن و بگو

- در خیابان چه چیزهایی می‌بینی؟
- مأمور راهنمایی چه کارهایی انجام می‌دهد؟

کتاب‌خوانی

- یکی از کتاب‌های مناسب را انتخاب کنید و در کلاس بخوانید.

نگاره‌ی ۴

به مدرسه رسیدیم

مُدیر

مَدرِسه

آب

کلاس

کِتاب

آبی

ببین و بگو

گوش کن و بگو

- در تصویر چه چیزهایی می‌بینی؟
- بچّه‌ها در حیاط مدرسه چه کارهایی انجام می‌دهند؟
- پرچم ایران چه رنگ‌هایی دارد؟

بگرد و پیدا کن

- کلاس، آبی، کتاب، لیوان، توپ، مدیر

با هم بخوانیم

راهِ مدرسه

باز هم موی مرا — مادرم شانه زده
روی پیراهن من — نقش پروانه زده

❊

مادرم داده به من — کیف زیبای مرا
هست امروز قشنگ — همه چیز و همه جا

❊

پدرم باز مرا — می‌سپارد به خدا
می‌کشد بَر سرِ من — دستِ پُر مهرش را

❊

روی لب‌های همه — خنده مهمان شده است
موقعِ رفتنِ من — به دبستان شده است

افسانه شعبان‌نژاد

نگاره‌ی ۵

از کلاس ما چه خبر؟

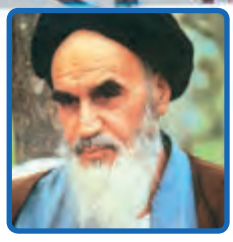

اِمام

پَرچَم

مِداد

میز

نیمکت

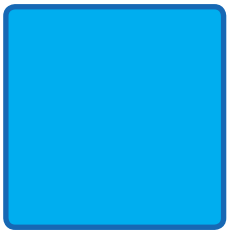

آبی

ببین و بگو

گوش کن و بگو

- در کلاس چه می‌بینی؟
- جای تصویر امام و رهبر کجاست؟
- روی میز معلّم، چه چیزهایی می‌بینی؟

بگرد و پیدا کن

- گل، امام، گلدان، میز، دست، نیمکت، آموزگار، مداد

نگاره‌ی ۶

بازی، بازی، تماشا.

آب

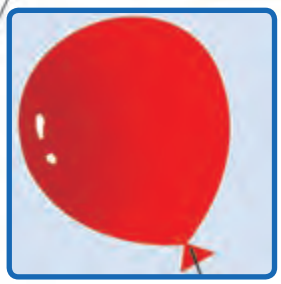

بادکنک

تاب

باد

چای

چتر

ببین و بگو

گوش کن و بگو

- در بوستان چه چیزهایی می‌بینی؟
- بچّه‌ها در این بوستان، به چه‌بازی‌هایی مشغول‌اند؟

بگرد و پیدا کن

- آب، نیمکت، سرسره، گل، تاب، بادکنک، درخت، توپ

کتاب‌خوانی

- یکی از کتاب‌های مناسب را انتخاب کنید و در کلاس بخوانید.

نگاره‌ی ۷

به‌به چه روستایی!

گاو

اُتاق

سَرو

اُردَک

رودخانه

عَلف

بَرف

پُل

گوسفَند

ببین و بگو

گوش کن و بگو

- در روستا چه حیواناتی دیده می‌شود؟
- کشاورز در روستا چه می‌کند؟

به دوستانت بگو

- اگر دیدی جوجه‌ی پرنده‌ای روی زمین افتاده است، چه می‌کنی؟
- فکر می‌کنی در تهیه‌ی نان چه کسانی همکاری می‌کنند؟

بگرد و پیدا کن

- جوجه، خروس، اردک، بلبل، رودخانه، درخت

نمایش

- دانش‌آموزان برخی از کارهای کشاورز در مزرعه را نمایش دهند.

با هم بخوانیم

سبز و سبز و سبز

سنگ و سنگ و سنگ کوهسارها
شُر و شُر و شُر آبشارها

❊

صاف و صاف و صاف جویبارها
سبز و سبز و سبز کشتزارها

❊

باز و باز و باز چشم آفتاب
شاد و شاد و شاد خنده های آب

❊

غُصّه ها همه دور دور دور
کار و زندگی جور و جور و جور

محمود کیانوش

نگاره‌ی ۸

چه دنیای قشنگی!

گرگ

خَرگوش

گَوَزن

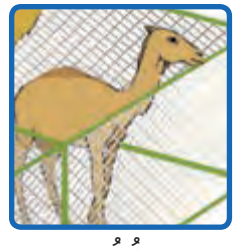

شُتُر

خِرس

شیر

ببین و بگو

گوش کن و بگو

- کدام یک از حیوانات گیاه می‌خورند؟
- کدام یک از حیوانات شاخ دارند؟

بگرد و پیدا کن

- میمون، فیل، خرس، گوزن، گرگ، خرگوش، شتر، شیر

به دوستانت بگو

- اگر به باغ‌وحش بروی چه کارهایی می کنی؟
- کدام‌یک از حیوانات باغ‌وحش را بیش‌تر دوست داری؟ چرا؟ آیا می‌توانی صدای آن را تقلید کنی؟

کتاب‌خوانی

- یکی از کتاب‌های مناسب را انتخاب کنید و در کلاس بخوانید.

نگاره‌ی ۹

در مسجد محلّه

قرآن

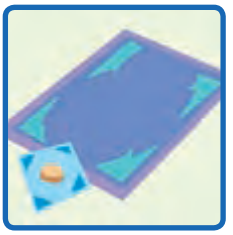

جانَماز

اذان

پَرده

پَنجره

مَسجِد

ببین و بگو

گوش کن و بگو

- مردم در مسجد چه می‌کنند؟
- داخل مسجد چه چیزهایی را می‌بینی؟

به دوستانت بگو

- آیا تا به حال به مسجد رفته‌ای؟ چرا؟
- اسم مسجد محلّ خود را بگو.

بگرد و پیدا کن

- منبر، قرآن، مسجد، پرده، جانماز

نمایش

- بچّه‌ها وضو گرفتن را نمایش دهند.

بسم الله الرحمن الرحیم

نگاره‌ی ۱۰

نوروز در خانه‌ی ما

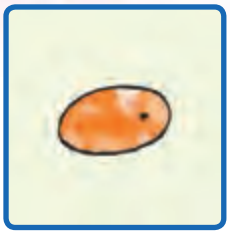

سِنجد

سیب

قُرآن

سَبزه

سیر

سکّه

سِرکه

سَمنو

ببین و بگو

گوش کن و بگو

- سر سفره‌ی هفت‌سین چه چیزهایی می‌بینی؟
- پدربزرگ مشغول چه کاری است؟
- کنار سفره‌ی هفت‌سین چه کسانی را می‌بینی؟

به دوستانت بگو

- در سال نو به دیدن چه کسانی می‌روی؟
- شما سر سفره‌ی هفت‌سین چه می‌گذارید؟
- هنگام تحویل سال نو چه کارهایی انجام می‌دهی؟
- اگر به جای آزاده یا امین بودی، هنگام تحویل سال از خدا چه می‌خواستی؟

بگرد و پیدا کن

- سیب، قرآن، آینه، ماهی، سنجد، سیر، سبزه، مادربزرگ، پدربزرگ

نمایش

- رفتن به مهمانی و عید دیدنی را نمایش بدهید.

کتاب‌خوانی

- یکی از کتاب‌های مناسب را انتخاب کنید و در کلاس بخوانید.

با هم بخوانیم

اَنار

صد دانه یاقوت
دسته به دسته
با نظم و ترتیب
یک جا نشسته،
هر دانه‌ای هست
خوش‌رنگ و رخشان
قلب سفیدی
در سینه‌ی آن،
یاقوت‌ها را
پیچیده با هم
در پوششی نرم
پروردگارم،
سرخ است و زیبا
نامش انار است
هم ترش و شیرین
هم آب دار است.

مصطفی رحماندوست

❊ بخوان به نام پروردگارت.
قرآن کریم

بخش ۲

آموزش نشانه‌ها (۱)

درس ۱ آب

آب

دَریا

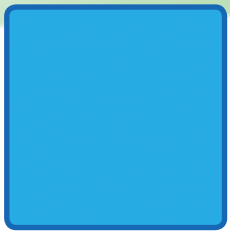

آبی

آب آبی

دَریا آبی

آ ا

آ ا ب ـب

باران

آب

باد

باران

آب دَریا

باد باران

ب ـ ب

آ ب ـ ب اَ ـَ

ببین و بگو

گوش کن و بگو

- باران از چه می بارد؟
- در کدام یک از کلمه های زیر صدای «آ» آمده است؟

آب، اَبر　　آتش، سَبَد

- در کدام یک از کلمه های زیر صدای «ـبـ ب» آمده است؟

دریا،باران　　تاب،دست

به دوستانت بگو

- آیا تا به حال کنار دریا رفته‌ای؟
- در یک روز بارانی از چه چیزهایی استفاده می‌کنی تا خیس نشوی؟
- اگر روزی آب خانه‌ی شما قطع شود چه اتّفاقی می افتد؟

بگرد و پیدا کن

- آب، آبی، آسمان، ابر، باد، باران، درخت

بازی

- آموزگار از بچّه‌ها می‌خواهد که صدای «آ» را تا آن‌جا که می‌توانند کشیده ادا نمایند (به صورت گروهی).

کتاب‌خوانی

- خلاصه‌ی کتابی را که در هفته‌ی گذشته در کلاس خوانده شد تعریف کنید.

درس ۲ اَبر

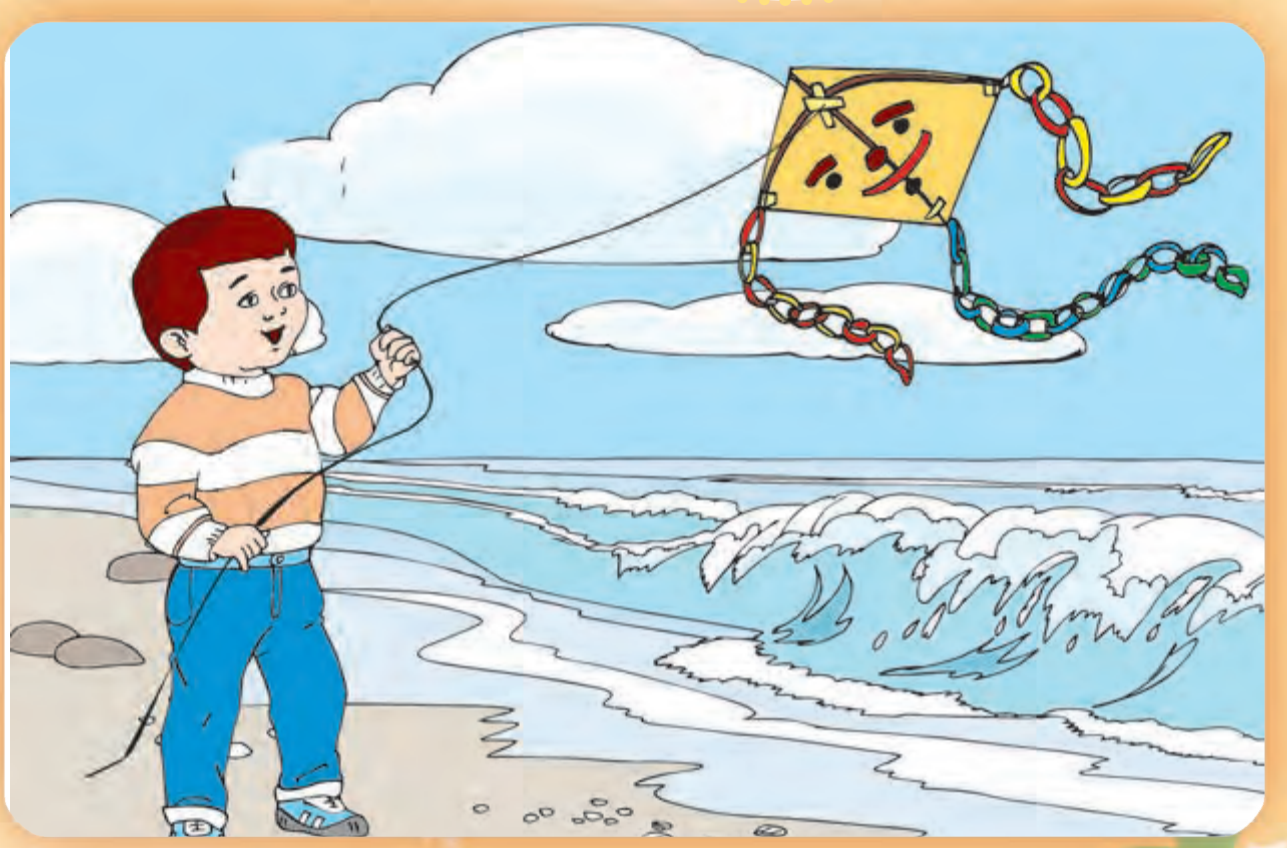

اَبر

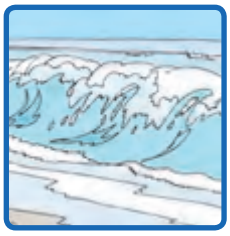

دَریا

بادبادَک

اَمین

اَبر باد

بادبادَک دَر باد

اَ ـَ

آ ا ب ب اَ ـَ د

باد

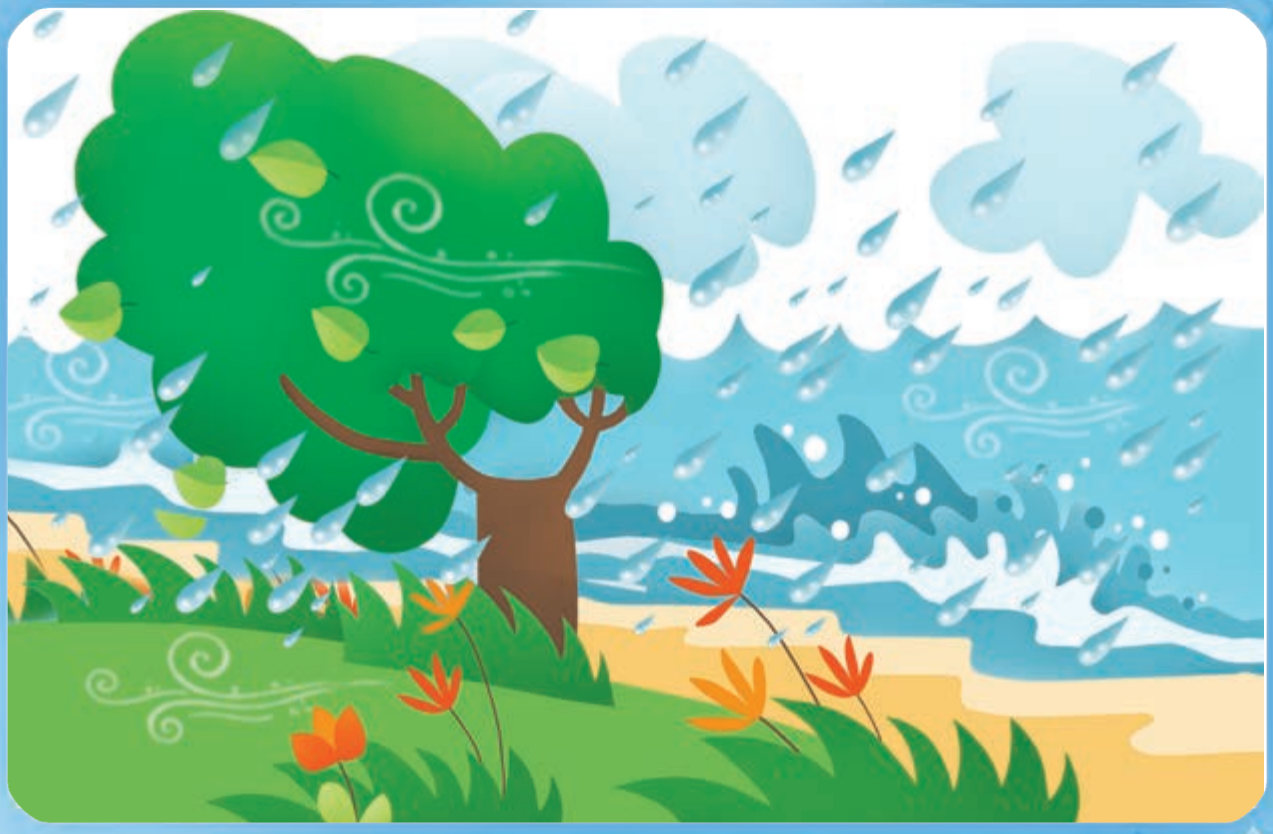

اَبر

باد

دَریا

باد باد باد

اَبر باران داد

د

آ ا ب ب اَ ـَـ د م م

ببین و بگو

گوش کن و بگو

- چرا ابرها حرکت می‌کنند؟
- در کدام یک از کلمه‌های زیر، صدای «اَ» آمده است؟

اَنار　　سیب　　مار　　اَسب

- در کدام یک از کلمه‌های زیر، صدای «د» در اوّل شنیده می‌شود؟

درخت　　رودخانه　　مادر　　دست

به دوستانت بگو

- نام چند میوه را که با صدای «اَ» شروع شود.
- باران چه فایده‌ای دارد؟

بگرد و پیدا کن

- دو کلمه که صدای «اَ ـَ» دارند.
- دو کلمه که صدای «د» دارند.

نمایش

- دانش‌آموزی پوست گرفتن و خوردن میوه‌ای را نمایش دهد و بقیه حدس بزنند که آن میوه چه نام دارد.

کتاب‌خوانی

- اسم کتابی که خوانده شد، چه بود؟

مهربان‌تر از مادر

مهربان‌تر از مادر مهربان‌تر از بابا
مهربان‌تر از آبی با تمام ماهی‌ها
❊
مهربان‌تر از گُل‌ها با دو بال پروانه
مهربان‌تر از باران با درخت و با دانه
❊
مهربان‌تر از خورشید با گُل و زمینی تو
تو خدای ما هستی مهربان‌ترینی تو !

افسانه شعبان‌نژاد

درس ۳ مَدرِسه

مِداد

میز

نیمکَت

مَدرِسه

مُدیر

پَرچَم

مَدرِسه پَرچَم دارَد .

مَدرِسه مُدیر دارَد .

م م

آ ا ب ب اَ ـَ د م م س س

کِلاس

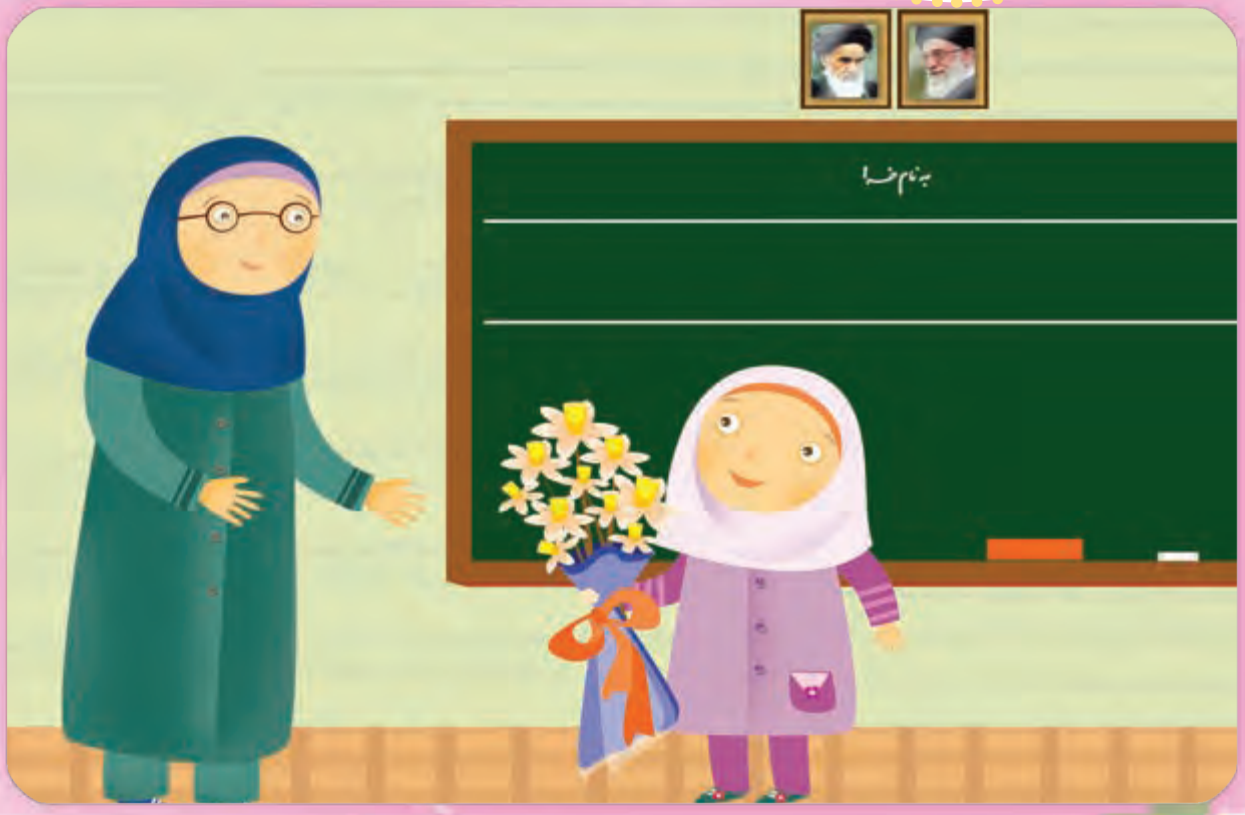

دَست

سَبَد

یاس

کِلاس

دَست سَبَد یاس

آزاده دَر کِلاس

س ـ س

آ ا ب ب اَ ـَ د م م س س او و

ببین و بگو

گوش کن و بگو

- پرچم ایران چه رنگ‌هایی دارد؟
- چه چیزهایی در کلاس شما صدای «مـ م» دارد؟
- در کدام‌یک از کلمه‌های زیر، صدای «سـ» غیرآخر و در کدام‌یک صدای «س» آخر آمده است؟

انار　　خرس　　یاس　　ستاره

به دوستانت بگو

- شما چگونه کلاس خود را تمیز و پاکیزه نگه می‌دارید؟

بگرد و پیدا کن

- دو کلمه را که صدای «م» در اوّل آن‌ها باشد.
- دو کلمه را که صدای «س» در آخر آن‌ها باشد.

بازی

- معلّم سه کلمه یا سه کارت تصویری در اختیار بچّه‌ها قرار می‌دهد تا ارتباط بین دوتای آن‌ها را تشخیص دهند؛

مثلاً: آدم‌برفی، مداد، برف　　باد، باران، دست

کتاب‌خوانی

- دانش‌آموزان نام شخصیت‌های کتابی را که هفته‌ی گذشته در کلاس خوانده شد، بگویند و درباره‌ی آن بحث و گفت‌وگو کنند.

درس ۴ توت

توت

هُلو

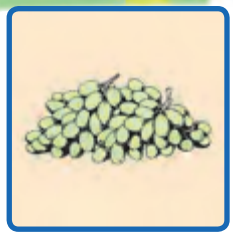

اَنگور

آلو

مادَر آمَد .

او توت داد .

مَن توت دوست دارَم .

او و

آ ا ب ب اَ ـَ د م م س س او و ت ت

تاب

تاب

توپ

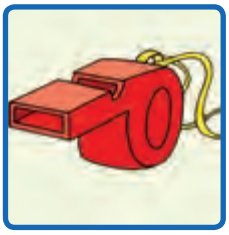

سوت

دَست

دَست دَست دَست

بابا تاب بَست .

آ ا ب ب اَ ـَ د م م س س او و ت ت ر

ت ت

ببین و بگو

گوش کن و بگو

- چند کلمه بگو که صدای «او» داشته باشد.
- در درس چه چیزهایی را دیدی که صدای «ت» داشت؟

به دوستانت بگو

- چه بازی‌هایی را دوست داری؟
- قبل از خوردن میوه چه کارهایی انجام می‌دهی؟

بگرد و پیدا کن

- دو نوع میوه را که در آن‌ها صدای «او» باشد.
- چهار کلمه را که در آن‌ها صدای «ت» باشد.

نمایش

- معلّم به‌طور تصادفی یک نفر را انتخاب می کند و از او می‌خواهد دو ورزش را به دل‌خواه اجرا کند و دانش‌آموزان دیگر حدس بزنند و نام آن‌ها را بگویند.

کتاب‌خوانی

- داستانی را که شنیده‌ای، تعریف کن.

درس ۵ مادَر

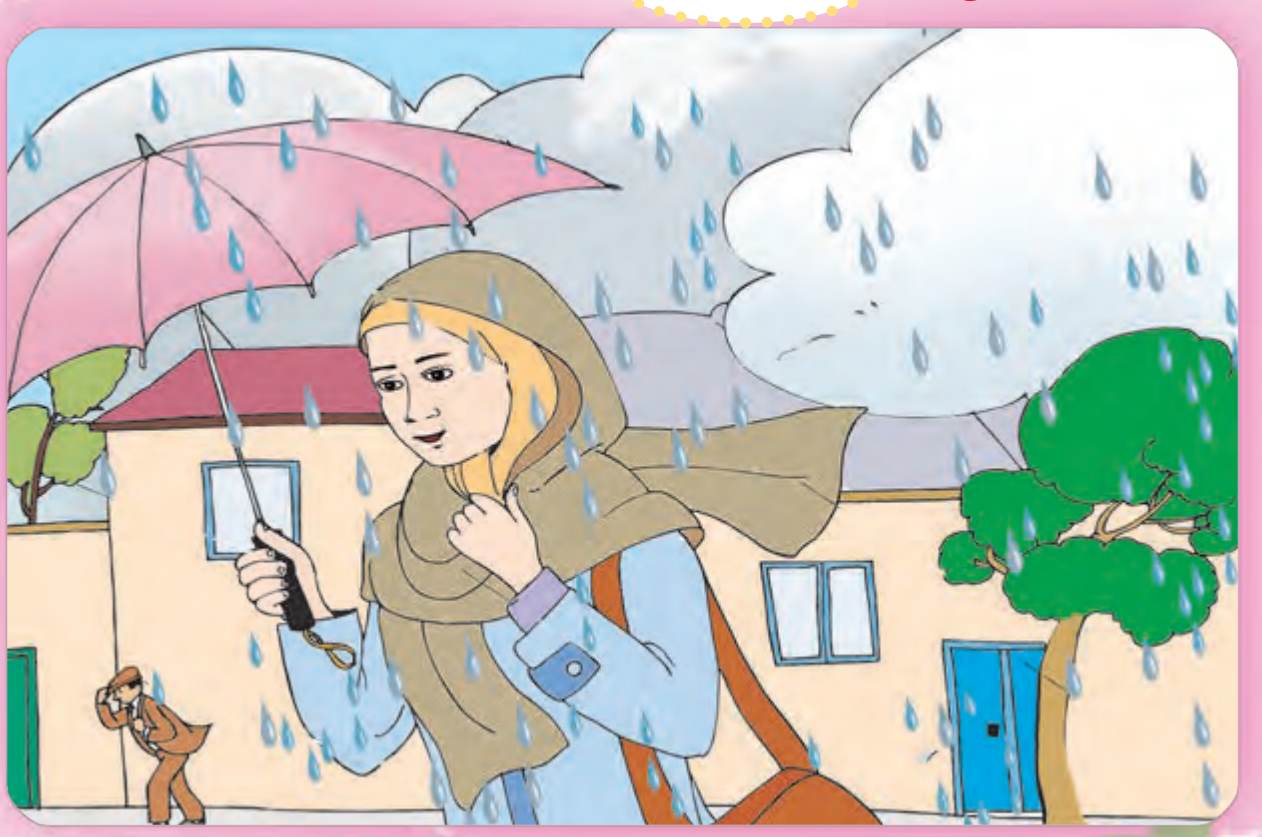

مادَر

اَبر

باران

باد آمَد.

اَبر آمَد.

آرام آرام باران آمَد.

مادَر دَر باران آمَد.

ر

آ ا ب ب اَ ـَ د م م س س ا و و ت ت ر ن ن

نان

نانوا

نان

باران

باران نَم نَم می‌بارَد .

اَمین در دَست نان دارَد .

آ ا ب ب اَ ـَ د م م س س ا و و ت ت ر نـ ن ا ی ـ ی ـ ی ای

نـ ن

ببین و بگو

گوش کن و بگو

- چند کلمه بگو که صدای «ر» داشته باشد.
- در کلمه‌های زیر، کدام شکل «ن» آمده است؟

ایران، نان، باران، امین، نانوا

به دوستانت بگو

- معمولاً چه کارهایی در خانه انجام می‌دهی؟
- در شهر یا روستای شما چه نوع نان‌هایی پخته می‌شود؟

بگرد و پیدا کن

- دو کلمه را که در آن‌ها صدای «ن» باشد.
- چهار کلمه را که در آن‌ها صدای «ر» باشد.

بازی

- معلّم دانش‌آموزی را صدا می‌زند و توپی را به طرف او پرتاب می‌کند. دانش‌آموزی که توپ را می‌گیرد، این کار را با دوستان خود ادامه می‌دهد. این بازی را در کلاس یا حیاط مدرسه انجام دهید.

کتاب‌خوانی

- داستانی را که از کتابی شنیده‌ای، تعریف کن.

با هم بخوانیم

زردآلو

بَه بَه بَه
رنگین است

خوش‌مزه
شیرین است

رویش زرد
بیمار است

لُپش سرخ
تب‌دار است

مغزش را
چون بادام

بشکن زود
دام ، دام ، دام

هم خوش‌رو
هم خوش‌بو

زرد و سرخ
زردآلو

مصطفی رحماندوست

درس ۶ ایران

ایران

اَمین

ایرانی

آباد آباد

ایران آباد

بیدار بیدار

ایرانی بیدار

آبی

سِفید

سُرمه‌ای

ایدی ای

آ ا ب ب اَ ـَ د م م س س ا و و ت ت ر ن ن ایدی‌ای ز

سَرباز

سَرباز

تیراَنداز

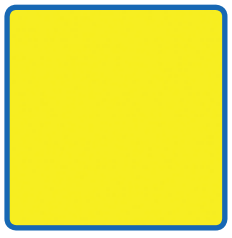
زَرد

سَبز

ایران ایران پایَنده

با سَربازِ رَزمَنده

ز

آ ا ب ب اَ ـَ د م م س س ا و و ت ت ر ن ن ایی‌ای ز اِ ـِ ه(ـه) ه

ببین و بگو

گوش کن و بگو

- در کلمه‌های زیر، صدای «ایـ» در کجا آمده است؟
  ایران، ایمان، سرمه‌ای، سفید، آبی
- در کلمه‌های زیر، صدای «ز» در کجا آمده است؟
  بازار، زردآلو، زرد، سبز، قرمز، سوزن

بگرد و پیدا کن

- یک کلمه که صدای «ایـ» در آن تکرار شده باشد.
- دو رنگ که صدای «ز» داشته باشد.

به دوستانت بگو

- چند شهر میهن عزیزمان ایران را نام ببر.
- دوست داری به کدام یک از شهرهای ایران سفر کنی؟
- در خرید چه چیزهایی به مادرت کمک می‌کنی؟

کتاب‌خوانی

- داستان کتابی را که این هفته در کلاس خوانده شد، برای دوستانت بگو.

با هم بخوانیم

ای ایران

زیبا ، زیبا ، زیبایی — ای ایران
میهنِ خوبِ مایی — ای ایران
هم کوه و جنگل داری — هم صحرا
هم باغ و بُستان داری — هم دریا
من یک دنیا خاکت را — دارم دوست
خاک خوب و پاکت را — دارم دوست

اسدالله شعبانی

درس ۷ اِستَخر

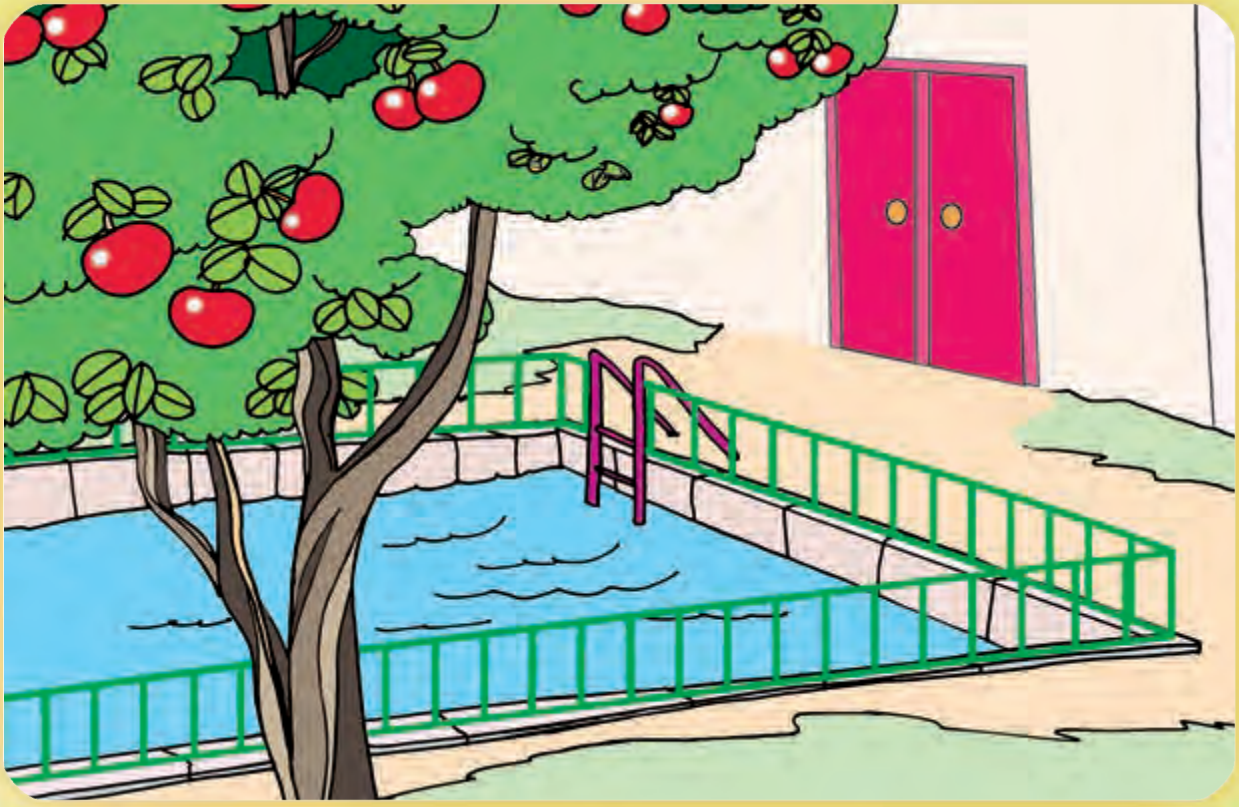

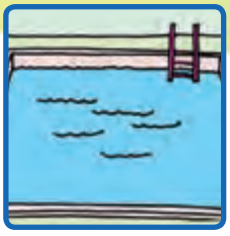

اِستَخر

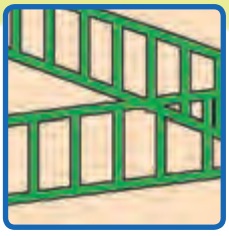

نَرده

خانه

دِرَخت

اِستَخر نَرده دارَد .

اِستَخر آب دارَد .

خانه دِرَخت دارَد .

اِ ـِ ه (ـهٔ) ه

آ ا ب ب اَ ـَ د م م س س ا و و ت ت ر ن ن ا ی ی ای ز اِ ـِ ه (ـهٔ) ه ش ش

گوشِ شِنَوا

چِشم

گوش

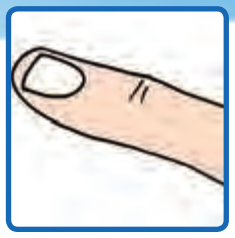

اَنگُشت

مَن گوش دارَم .

گوشِ شِنَوا

مَن چِشم دارَم .

چِشمانِ بینا

ش ـشـ ش

آ ا ب ب اَ ـَـ د م م س س ا و و ت ت ر ن ن ا ی ی ای ز اِ ـِـ ه(ـه) ه ش ش ی ی

ببین و بگو

گوش کن و بگو

- چند وسیله نام ببر که در آن صدای «اِ» باشد.
- در درس چه چیزهایی را دیدی که صدای «ش» داشت؟

به دوستانت بگو

- در جایی که زندگی می‌کنی، چه میوه‌هایی فراوان است؟
- چگونه از چشم‌های خود مواظبت می‌کنی؟

بگرد و پیدا کن

- دو کلمه که صدای «اِ» در آن‌ها باشد.
- نام سه عضو از بدن که صدای «شـ ش» در آن‌ها باشد.

بازی

- با کاغذهای رنگی چند ماهی بسازید و بر دهان هر ماهی یک گیره وصل کنید. یک گروه از دانش‌آموزان با چوبی که نخ و آهن‌ربا به آن متّصل است، شروع به ماهی‌گیری کنند. به همین ترتیب، این مسابقه بین گروه‌های دیگر هم اجرا شود.

کتاب‌خوانی

- کتابی انتخاب و در کلاس خوانده شود.

درس ۸ دَریا

دَریا

قایِق

یِک

چای

دَریا آرام اَست .

یِک قایِق رویِ دَریا اَست .

من دریایِ آبی را دوست دارم .

ی ـ ی

آ ا ب ب اَـ د م م س س ا و و ت ت ر ن ن ا ی ی ای ز اِـ ه(ـه) ه ش ش ی ی اُـ

اُردک

مادَر بُزُرگ

اُتاق

اُردَک

شَب اَست .

مادَربُزُرگ داستان می گویَد .

او داستانِ جوجه اُردَکِ زِشت را می گویَد .

اُ ـُ

آ ب ب اَ ـَ د م م س س ا و و ت ت ر ن ن ا ی ی ای ز اِ ـِ ه(ـه) ه ش ش ی ی اُ ـُ ک ک

گوش کن و بگو

- ۲ کلمه بگو که صدای «ی» داشته باشد.
- چند وسیله را نام ببر که صدای «اُ» داشته باشد.

بگرد و پیدا کن

- کلمه‌ای که صدای «ی» اوّل آن باشد.
- دو حیوان که صدای «اُ» داشته باشد.

به دوستانت بگو

- در کنار دریا، چگونه از خود مراقبت می‌کنی؟
- چگونه اُتاق خود را تمیز نگه می‌داری؟

نمایش

- چه حیوانی را دوست داری؟ صدا و حرکات آن را اجرا کن.

کتاب‌خوانی

- برای کتابی که خوانده ای، نام دیگری انتخاب کن.

درس ۹ لَک لَک

کَبوتَر

اُردَک

گُنجشک

لَک‌لَک

گَندو

کَبک

زَنبور دَر کَندو اَست .

کبوتَر روی دِرَخت اَست .

اُردَک شِنا می‌کُنَد .

لَک لَک کِنارِ آب اَست .

ک ک

آ ا ب ب اَ ـَ د م م س س او و ت ت ر ن ن ای ی ی ای ز اِ ـِ ه (ـه) ه ش ش ی ی اُ ـُ ک ک و

وَرزِش

داوَر

وَرزِش کار

سَوار کار

دَوَنده

وَزنه‌بَردار

شادی شادی با وَرزِش

توانایی با دانِش

و

آ ا ب ب اَ ـَ د م م س س اوو ت ت ر ن ن اییی‌ای ز اِ ـِ ه(ـه)ه ش ش یی اُ ـُ کک و پ پ

ببین و بگو

گوش کن و بگو

- چند جانور را نام ببر که در آب زندگی می کنند.
- چه ورزش‌هایی را می‌شناسی؟ نام ببر.

به دوستانت بگو

- دوست‌داری از چه پرنده‌ای در خانه مراقبت کنی؟
- چه ورزش‌هایی را دوست داری؟

بگرد و پیدا کن

- دو حیوان را که صدای «ک» آخر داشته باشد.
- دو کلمه را که صدای «و» در وسط آن‌ها باشد.

نمایش

- دانش‌آموزان چند نوع ورزش را نمایش دهند (اسب سواری، فوتبال و...) .

کتاب‌خوانی

- آیا از کتابی که خوانده شد، خوشت آمده است؟ اسم کسانی را که در داستان بودند بگو.

درس ۱۰ پَرواز

پَر

پَرَستو

پَروانه

هَواپِیما

پا

توپ

پَرَستو پَر

پَروانه پَر

پَرَنده پَر

پَر پَر پَرَنده

پ پ

آا بب اَـ دم مسس اوو تت رنن ایی ی ای زاِـه(ـه)ه شش یی اُـ کک و پپ گگ

جَنگَل

گُرگ

گَوَزن

جَنگَل

جَنگَل بُزُرگ اَست.

جَنگَل زیبا و سَرسَبز اَست.

گُرگ وَ گَوَزن دَر جَنگَل زِندِگی می کُنَند.

گ گ

آا بب اَـ د مم سس اوو تت ر نن اییی‌ای ز اِـه(ـه)ه شش یی اُـ

کک و پپ گ گ فف

گوش کن و بگو

- چند چیز نام ببر که با صدای «پ» شروع شود؟
- در جنگل چه حیواناتی زندگی می‌کنند؟

بگرد و پیدا کن

- چند جانور که صدای «پ» در آن‌ها باشد.
- نام حیوانی که صدای «گ» در آن دوبار به کار رفته باشد.

به دوستانت بگو

- دوست داری با چه وسیله‌ای به مسافرت بروی؟
- چرا باید از درختان مراقبت کرد؟

بازی

- معلّم کلمه‌ای را می‌گوید و از دانش‌آموزی می‌خواهد که با توجّه به صدای آخر آن کلمه، کلمه‌ی جدید بسازد؛ مثلاً، معلّم کلمه‌ی کتاب را می‌گوید و دانش‌آموز کلمه‌ی باد را می‌سازد و این کار به این شکل ادامه می‌یابد.

کتاب‌خوانی

- به دل خواه، پایان داستانی را که خواندی، تغییر بده.

درس ۱۱ روزِ بَرفی

کیف

آدَم بَرفی

کَفش

بَرف

بَرف می‌بارَد .

آسمان آفتابی نیست .

فَرزانه و فِرشته آدَم بَرفی دُرُست می‌کُنَند .

آدَم بَرفی می‌گویَد : کاش من هم کیف و کَفش داشتَم و به مَدرِسه می‌رَفتَم .

ف ف

آا بب اَـ د مم سس اوو تت ر نن ایی‌ای ز اِـه(ـه)ه شش یی اُـ

کک و پپ گگ ف ف خ خ

دِرَخت

مَلَخ

خَرگوش

دِرَخت

شاخه

دِرَخت کِنارِ رودخانه اَست .

خانه‌ی خَرگوش زیرِ دِرَخت اَست .

مَلَخ رویِ شاخه‌ی دِرَخت اَست .

خ خ

آ بب اَـ د مم سس اوو تت ر نن ایی‌ای ز اِـهه شش یی اُـ کک و

پپ گگ وف خخ قق

ببین و بگو

گوش کن و بگو

- چه لباس‌هایی برای روز برفی مناسب است؟
- خانه‌ی این جانوران (خرگوش، ماهی، کبوتر) کجاست؟

بگرد و پیدا کن

- دو کلمه که صدای «خ» غیر آخر در آن‌ها باشد.
- دو وسیله‌ات را نام ببر که صدای «ف ـ ف» در آن‌ها باشد.

به دوستانت بگو

- دوست‌داری در یک روز برفی چه کارهایی انجام دهی؟
- اگر رودخانه بودی، دوست داشتی به چه جاهایی سفر می‌کردی؟

کتاب‌خوانی

- نام نویسنده‌ی کتابی را که خواندی بگو. کتاب چند صفحه داشت؟

ما کودکانیم

ما کودکانیم — شیرین زبانیم
تنها و با هم — کتاب می خوانیم
ما در دبستان — شادیم و خندان
چون گُل که دارد — جا در گُلِستان
گفتار ما خوب — هر کار ما خوب
با هر کسی هست — رفتار ما خوب

عبّاس یمینی شریف

درس ۱۲ هَمکاری

قاشُق

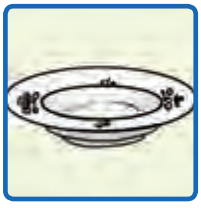
بُشقاب

چاقو

قوری

قَندان

آزاده قَندان را پُر اَز قَند می‌کُنَد .

مادَر قاشُق و بُشقاب را می‌شویَد .

پدَر قوری و اِستِکان را به اُتاق می‌بَرَد .

قـ ق

آا بب اَـ د مم سس اوو تت ر نن اییی‌ای ز اِـه(ـه)ه شش یی اُـ کک و

پپ گگ فف خخ قق لل

گُل

لانه

بُلبُل

گُل

بَهار آمَد . گُل آمد .

بُلبُل آمَد . گُل لَبخَند زَد .

بُلبُل سَلام کَرد . بُلبُل کِنارِ گُل لانه ساخت .

ل ل

آا بب اَـ د مم سس اوو تت ر نن اییی‌ای ز اِـه(ـه)ه شش یی اُـ کک

و پپ گگ فف خخ قق ☜ ل ل جج

ببین و بگو

گوش کن و بگو

- چند وسیله نام ببر که صدای «ق» داشته باشد.
- دو کلمه که صدای «ل» در آن شنیده شود.

به دوستانت بگو

- در چه کارهایی به مادرت کمک می‌کنی؟
- اگر بال داشتی، دلت می‌خواست به کجا پرواز کنی؟

بگرد و پیدا کن

- دو کلمه که صدای «ق» غیرآخر در آن‌ها باشد.
- دو کلمه که صدای «ل» در آن‌ها دو بار تکرار شده است.

نمایش

- داستان «ببین و بگو» را نمایش دهید.

کتاب‌خوانی

- خلاصه‌ی کتابی را که در کلاس خوانده شد، بگو.

درس ۱۳ نارِنج و بِرِنج

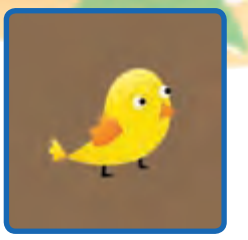

جوجه

گُنجِشک

این جا شالیزار اَست .

مَردان و زَنان در شالیزار بِرِنج می‌کارَند .

زیرِ دِرَختِ نارِنج سه جوجه و پنج گُنجِشک بازی می‌کُنَند .

شالیزار زیبا و دیدنی اَست .

نارِنج

بِرِنج

ج ج

آ ب ب اَـ د م م س س اوو ت ت ر ن ن ایی‌ای ز اِـهـ(ـه)ه ش ش ی ی اُـ ک ک

و پ پ گ گ ف ف خ خ ق ق ل ل ج ج و ـُ

خُروسِ خوش‌آواز

خورشید

دو

نوک

دو روز پیش، پدربزرگ برای امیر یک خرُوسِ خوش آواز خرید.

وقتی که خورشید زمین را روشن کرد، امیر برای خرُوسِ خود دانه ریخت.

خرُوس به زمین نوک زد و دانه را خورد.

و ← ـُ

آا بب اَـ د مم سس اوو تت ر نن اییی‌ای ز اِـه(ـه)ه شش یی اُـ کک و

پپ گگ فف خخ قق لل جج و ← ـُ ه ـه ـه ه

ببین و بگو

گوش کن و بگو

- به چه جایی شالیزار می‌گویند؟
- گرما و روشنایی زمین از چیست؟

به دوستانت بگو

- در تصویر درس نارنج و برنج چه چیزهایی می‌بینی؟
- اگر یک خروس داشتی چگونه از آن مراقبت می‌کردی؟

بگرد و پیدا کن

- دو کلمه را که نشانه‌ی «ج» آخر در آن‌ها باشد.
- چهار کلمه را که «اُ استثنا» داشته باشد.

بازی

- معلّم چند کلمه را روی تخته می‌نویسد و در هر کلمه یک حرف را خالی می‌گذارد تا دانش‌آموزان آن حرف موردنظر را تشخیص دهند و کلمه را کامل کنند؛ مانند «خ...رشید» که دانش‌آموزان به کلمه‌ی «خورشید» پی ببرند.

کتاب‌خوانی

- نام کسانی را که در داستان بودند، بگو.

درس ۱۴ مَهتاب

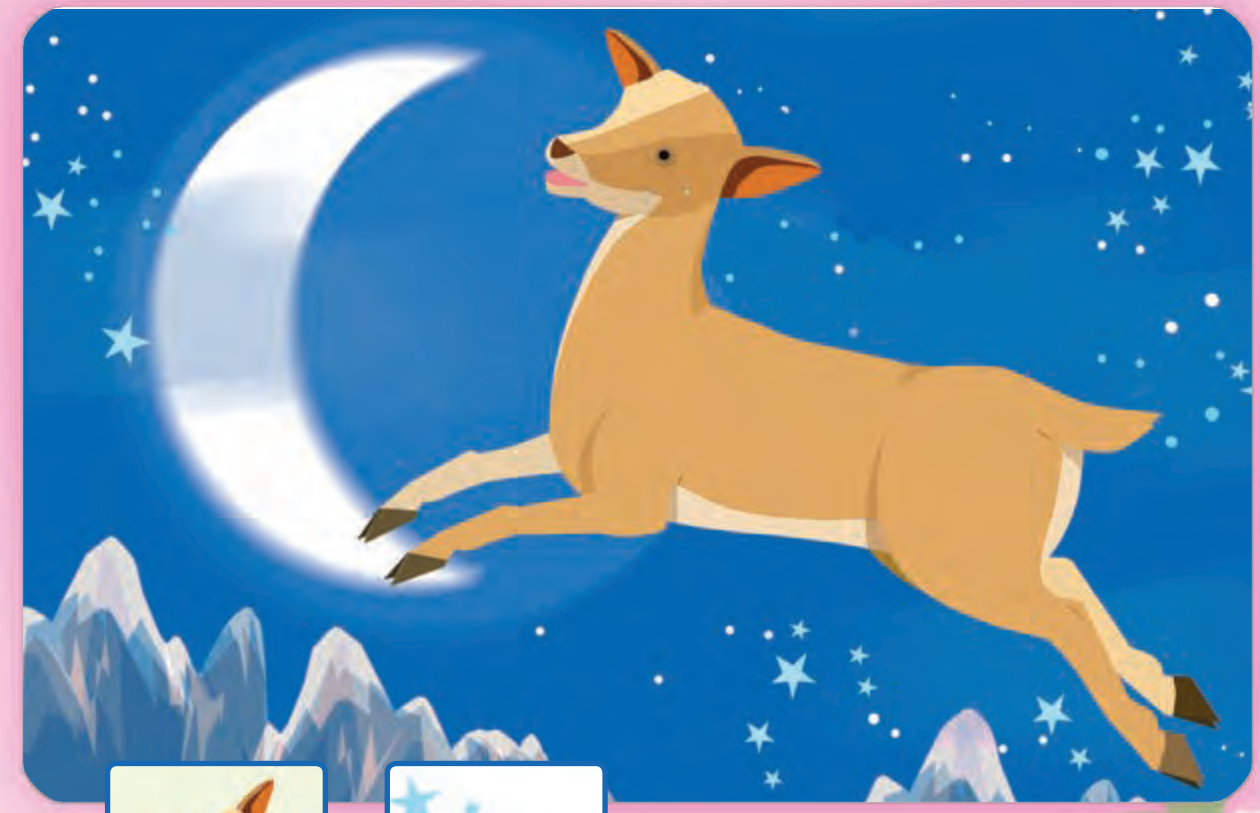

سِتاره‌ها

آهو

کوه

ماه

بَه‌بَه چه هوایی !

چه سِتاره‌هایی!

چه مَهتابِ زیبایی !

ای خُدایِ مِهربان،

آسمان و ماه و سِتاره‌هایَت را دوست دارَم.

هـ ـهـ ـه ه

آا بب اَـ د مم سس اوو تت ر نن اییی‌ای ز اِـه(ـه)ه شش یی اُـ کک

و پپ گگ فف خخ قق لل جج و ← ـُ هـ ـهـ ـه ه چچ

چِشمه و چَراگاه

چوپان

چَراگاه

قوچ

چِشمه

چادُر

قارچ

چه روزِ قَشَنگی ! چه هَوایِ خوبی !

گوسفَندان در چَراگاه می‌چَرَند .

قوچ کنارِ چِشمه ایستاده است .

چوپان زیرِ درخت نِشَسته است .

چ چ

آا بب اَـ د مم سس اوو تت ر نن اییی‌ای ز اِـه(ـه)ه شش یی اُـ کک

و پپ گگ فف خخ قق لل جج و ـُـ هـهـه ه چ چ ژ

گوش کن و بگو

- در آخر کدام یک از کلمه‌های زیر صدای «ه» و در کدام کلمه‌ها صدای «اِ» شنیده می‌شود؟

کوه ـ ستاره ـ به به ـ خنده

- چند کلمه بگو که صدای «چ» آخر داشته باشند.

بگرد و پیدا کن

- چهار کلمه را که یکی از نشانه‌های «هـ ـهـ ـه ه» در آن باشد.
- سه کلمه را که صدای «چ» غیر آخر داشته باشد.

به دوستانت بگو

- هنگام شب چه چیزهایی را در آسمان می‌بینی؟

کتاب‌خوانی

- از کدام قسمت داستان، خوشت آمد؟

جشن در آسمان

وقت غروب است — خورشید زیباست
مثل عروس است — از دور پیداست

❊

یک ابر نازک — افتاده رویش
مانند یک تور — بر روی مویش

❊

داماد پس کو؟ — او توی راه است
من شک ندارم — آقای ماه است

❊

جشنِ عروسی — در آسمان‌هاست
صدها ستاره — مهمانِ آن‌هاست

ناصر کشاورز

درس ۱۵ ژاله و مَنیژه

ژاله

مَنیژه

گُلِ پَژمُرده

گُل ها پَژمُرده بودَند .

ژاله و مَنیژه به گُل ها آب دادَند .

گُل ها زیبا و شاداب شُدَند .

آفَرین به ژاله و مَنیژه !

ژ

آا بب اَـ د مم سس اوو تت ر نن ایی‌ای ز اِـه(ـه)ه شش یی اُـ کک و

پپ گگ فف خخ قق لل جج و ← ـُ هـهـه چچ ژ خوا

کِتاب خوانی

خواندَن

خوابیدَن

تَختِ خواب

مَن خواهَرِ خوبی دارم .

خواهَرَم، آزاده، قبل از خواب برایِ

مَن کِتاب می خوانَد .

مَن داستان‌های شاهنامه را دوست دارم.

ما هَم دیگر را دوست داریم .

خوا

آا بب اَـَ د مم سس اوو تت ر نن اییی‌ای ز اِـِ ه(ـه)ه شش یی اُـُ کک

و پپ گگ فف خخ قق لل جج و ←ـُ هـهـه چچ ژ خوا

ببین و بگو

گوش کن و بگو

- چگونه از گل‌ها مواظبت کنیم؟
- دو کلمه را که در آن صدای «خوا» شنیده شود.
- این کلمه‌ها را سه بار تکرار کن: خواهر، ژاله، چادر

به دوستانت بگو

- شب‌ها چه موقع می‌خوابی؟ چرا؟
- چه گلی را دوست داری؟

بگرد و پیدا کن

- کلمه‌ای را که صدای «ژ» در اوّل آن باشد.
- سه کلمه را که «خوا» در آن‌ها باشد.

نمایش

- کاشتن دانه و آب‌دادن به آن

کتاب‌خوانی

- کدام قسمت کتاب را بیش‌تر دوست داشتی؟ آن را نقّاشی کن.

❊ خدا دانایان را دوست دارد.
امام علی (ع)

روان خوانی

قرآن

قرآن، کتاب خدای مهربان است.

من دوست دارم، قرآن بخوانم. قرآن کتاب دینی ما مسلمانان است.

قرآن به ما یاد می‌دهد که راست‌گو و درست‌کار باشیم، از کارهای بد دوری کنیم و با دیگران مهربان باشیم.

گاهی از پدر و مادرم خواهش می‌کنم که درباره‌ی پیامبران خدا برای من کتاب بخوانند.

برخی شب‌ها، پدرم داستان‌هایی از قرآن برای من می‌گوید.

من خواندن داستان را دوست دارم.

مادرم می‌گوید: «وقتی بزرگ شدی، می‌توانی قرآن و کتاب‌های خوب دیگری را بخوانی و چیزهای زیادی یاد بگیری.»

میهن ما

کشور ما ایران است.

ایران میهن ماست. ما میهن اسلامی خود را دوست داریم.

کشور ما بزرگ است و دریا، کوهستان‌ها و دشت‌های فراوان دارد.

ما مردم کشور خود را دوست داریم.

مردم کشور ما، هرجا باشند و به هر زبانی سُخن بگویند، ایرانی هستند.

ما ایران و ایرانی را دوست داریم.

❊ خدایا، تو را سپاس که زیبایی‌های آفرینش را برای ما آفریدی.
امام سجّاد (ع)

بخش ۳

آموزش نشانه‌ها (۲)

درس ۱۶ در بازار

دیروز من و مادرم به بازار رفتیم. مادرم در راه، دکّان‌ها را به من نشان می‌داد و می‌گفت: «این جا نجّاری است؛ نجّار، پنجره، دَر و میز می‌سازد. این جا نانوایی است. آن جا کفّاشی است.»

سپس به یک قنّادی رسیدیم. مادرم از قنّادی شیرینی خرید. او از فروشگاه هم پارچه‌ی گل‌دار قشنگی خرید. وقتی به خانه رسیدیم، مادرم با آن پارچه، چادر نماز زیبایی برای من دوخت. من از او خیلی تشکّر کردم.

س

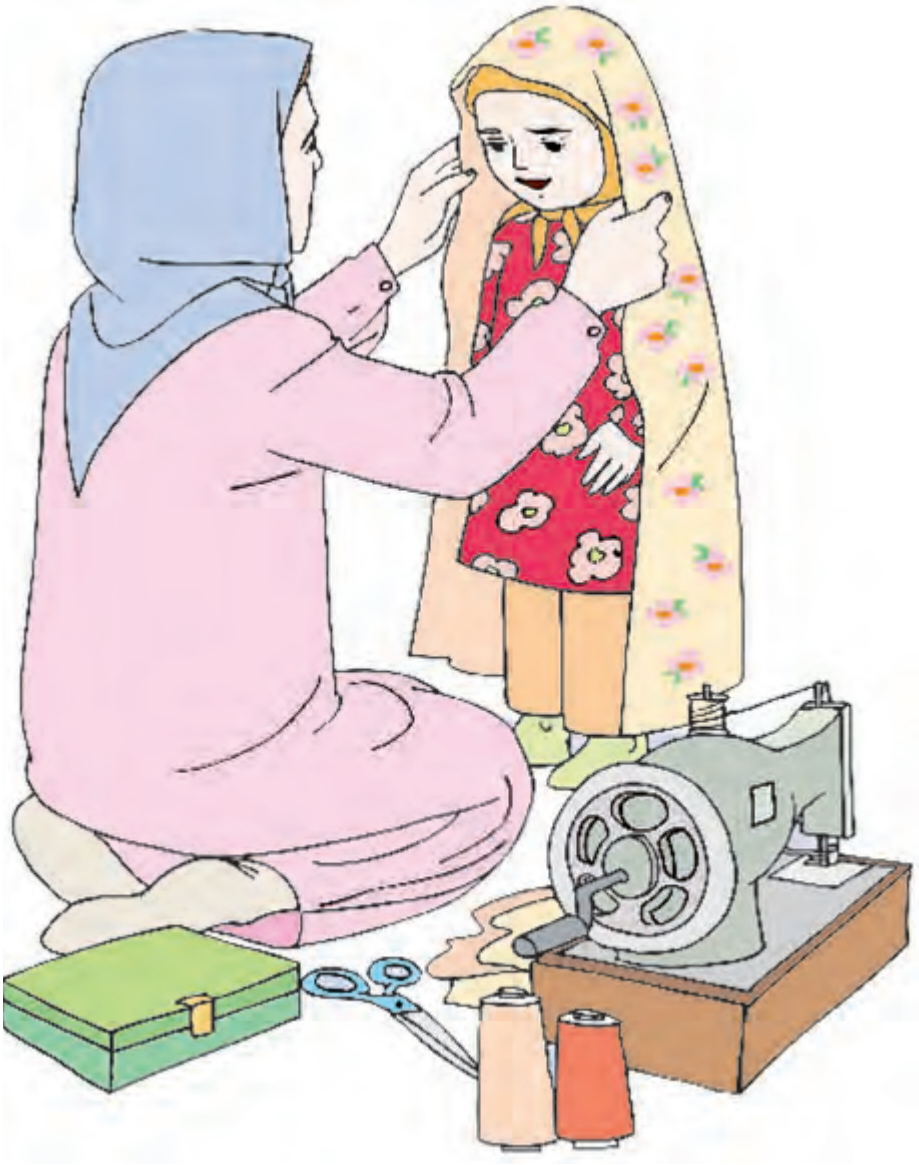

ببین و بگو

گوش کن و بگو

- مادر پارچه‌ی چادر نماز را از کجا خرید؟
- مادر چه جاهایی را به دخترش نشان داد؟
- مادر از کجا شیرینی خرید؟

به دوستانت بگو

- چه دکان‌ها و فروشگاه‌هایی دیده‌ای؟
- از چه کسانی باید تشکر کنیم؟

بگرد و پیدا کن

- کلمه‌هایی را که تشدید دارند.
- چیزهایی را که پوشیدنی و خوردنی هستند.

بازی

- هر یک از بچّه‌ها، یکی از حروف الفبایی را که خوانده‌اند با سنجاق به پیراهن خود وصل کنند. آموزگار یا یکی از بچّه‌ها کلمه‌ای، مانند «گلاب»، را می‌گوید و بچّه‌ها به ترتیب کنار هم می‌ایستند تا آن کلمه درست شود.

درس ۱۷ صدایِ موج

آیا تاکنون دریا را دیده‌ای؟ دریا بسیار زیبا و تماشایی است.

آسمانِ صاف و آبیِ دریا خیلی دیدنی است. صدف‌های سفید در کنارِ دریا، این جا و آن جا دیده می‌شود. صدای موج دریا به گوش می‌رسد.

پرندگانِ دریا، ماهی‌های ریز و درشت را شکار می‌کنند.

جانورانی مانند نهنگ، کوسه، ارّه ماهی و هشت پا در دریا زندگی می‌کنند.

ص ـصـ

سفرِ دلپذیر

زنگ آخر بود. خانم آموزگار پرسید: «کدام یک از شما تابستان گذشته به مسافرت رفته‌اید؟» آذر دست بلند کرد و گفت: «اجازه؟

تابستانِ گذشته با پدر ، مادر و برادرم به مازندران رفتیم. از دیدن جنگل‌ها، چشمه‌ها، کوه‌ها و شالیزارها لذّت بردیم. آن‌جا هوای خوب و دلپذیری داشت.»

برادرم گفت: «کاش می‌توانستم هرچه را که می‌بینم، بنویسم.» مادرم گفت: «وقتی به مدرسه بروی، نوشتن را یاد می‌گیری امّا تا آن زمان، هرچه را دیده‌ای، نقّاشی کن.»

ذ

ببین و بگو

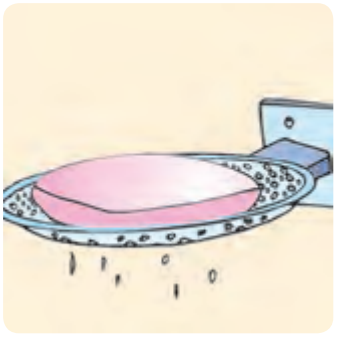

گوش کن و بگو

- چه جانورانی در دریا زندگی می‌کنند؟
- آذر با چه کسانی به مازندران رفته بود؟

به دوستانت بگو

- در مسافرت از دیدن چه چیزهایی لذّت می‌بردی؟
- دریا چه چیزهایی را به یادت می‌آورد؟

بگرد و پیدا کن

- کلمه‌هایی را که نشانه‌ی «ذ» دارند.
- کلمه‌هایی را که نشانه‌ی «صـ ص» دارند.

بازی

- آموزگار ابتدا وسیله‌ای را پنهان کند. سپس یکی از بچّه‌ها چیزی را که آموزگار پنهان کرده است، پیدا کند و نام آن را بر روی تخته بنویسد (پیدا کردن با زدن ضربه به میز و زیاد شدن ضربه در صورت نزدیک شدن به آن چیز باشد.).

کتاب‌خوانی

- داستان یکی از کتاب‌های خوبی را که تا به حال شنیده‌ای برای دوستانت بگو.

با هم بخوانیم

دریا

آرام و شادابی بسیار زیبایی
پهناور و آبی بَه‌بَه، تو دریایی
من در خیال خود با قایقی زیبا
سوی تو می‌آیم سوی تو ای دریا

جعفر ابراهیمی (شاهد)

درس ۱۸ علی و معصومه

علی و معصومه بچّه‌هایِ با اَدب و پاکیزه‌ای هستند.

آن‌ها همیشه به دیگران سلام می‌کُنند.

وقتی می‌خواهند به جایی وارد شوند، اوّل دَر می‌زنند.

برای استفاده کردن از وسایل دیگران، از آن‌ها اِجازه می‌گیرند.

وقتی مُعَلِّم درس را شُروع می‌کند، خوب به آن گوش می‌دهند.

بَعد از درس، وسایلِ خود را جَمع می‌کنند.

بچّه‌هایِ با ادب و تمیز، پیش خدا و همه کس عَزیز هستند.

ع ع ع ع

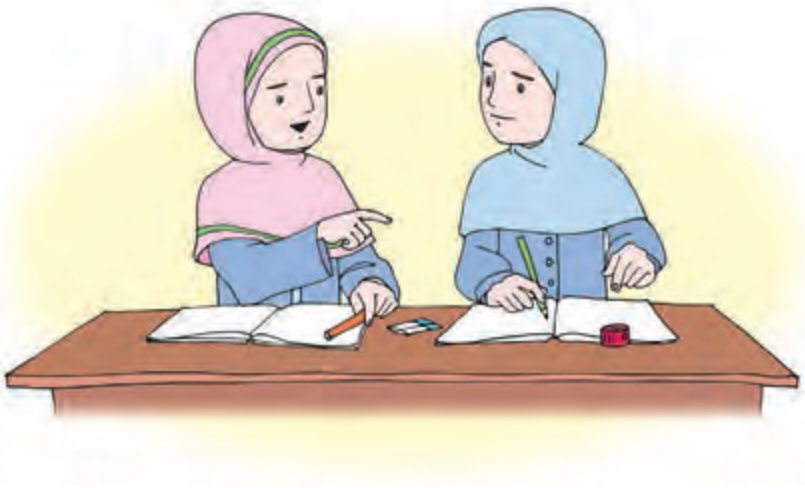

مثلِ خورشید

شبی مهتابی بود .

من و پدرم به آسمان نگاه می‌کردیم.

پدرم گفت: «ثُریّا جان، آیا می‌دانی چه چیزی باعِثِ روشن شدنِ زمین می‌شود؟»

من چند ثانیه فکر کردم و گفتم: «نورِ ماه.»

پدر گفت: «آفرین دخترم! نورِ ماه در شب، مثل نورِ خورشید در روز، باعِث روشن شدنِ زمین می‌شود.»

من آن شبِ مهتابی را فراموش نمی‌کنم.

ث ش

ببین و بگو

گوش کن و بگو

- علی و معصومه وقتی می‌خواهند به جایی وارد شوند، چه می‌کنند؟
- چه چیزهایی باعث روشن شدن زمین می‌شود؟

به دوستانت بگو

- برای این که بزرگ‌ترها را خوش‌حال کنی، چه کار می‌کنی؟

بگرد و پیدا کن

- کلمه‌هایی را که نشانه‌ی «ع» در آن‌ها به کار رفته است.
- کلمه‌هایی را که نشانه‌ی «ث» دارند.

نمایش

- یکی از دانش‌آموزان معلّم می‌شود، از بچّه‌های کلاس پرسش‌هایی می‌کند و آن‌ها پاسخ می‌دهند.

کتاب‌خوانی

- داستانی را که هفته‌ی پیش خوانده شد، برای دوستانت تعریف کن.

درس ۱۹ حَلَزون

آیا حَلَزون دیده‌ای؟ حَلَزون‌ها بدنی نرم دارند. بیش‌تر آن‌ها، یک صدف دارند که به پشت‌شان چسبیده است. هر وقت حَلَزون احساس ترس می‌کند، همه‌ی بدنش را داخل این صدف می‌برد. حلزون خیلی آرام حرکت می‌کند و هنگام حرکت، سر و بدنش از صدف بیرون است.

صُبح‌ها اگر کنار سبزه‌ها و مزرعه‌ها قدم بزنی، تعداد زیادی حَلَزون می‌بینی. حَلَزون وقتی حَرَکت می‌کند، اثرش روی زمین یا هر چیز دیگر باقی می‌ماند. آیا می‌دانی که به حَلَزون، «حیوانِ خانه به دوش» می‌گویند؟

ح ح

ببین و بگو

گوش کن و بگو

- بدن حلزون چگونه است؟
- وقتی حلزون می‌ترسد، به کجا می‌رود؟

به دوستانت بگو

- حیواناتی مانند جوجه‌تیغی و لاک‌پشت، هنگام ترس چه کار می‌کنند؟
- چه حیواناتی را می‌شناسی که مانند حلزون بدنی نرم دارند؟

بگرد و پیدا کن

- سه کلمه را که نشانه‌ی «هـ» داشته باشد.
- کلمه‌هایی را که نشانه‌ی «حـ ح» داشته باشد.

نمایش

- آموزگار دانش‌آموزان را به‌صورت گروهی تقسیم می‌کند و از هر گروه می‌خواهد که حیوان مورد علاقه‌ی خود را نام ببرند و در انتها، حرکت آن جانور را در کلاس نشان دهند.

کتاب‌خوانی

● آیا از کتابی که خوانده شد، خوشت آمده است؟ اسم کسانی را که در داستان بودند بگو.

با هم بخوانیم

دوست من!

با کمک آموزگار، شعر مناسبی از مجلّه‌ی رشد

پیدا کن و با دوستانت در کلاس بخوان.

درس ۲۰ رضا

صدای اذان را از مسجد شنیدم . همراه پدرم به مسجد رفتم. کنار حوض، وُضو گرفتم. وقتی داخل مسجد شدیم، مردم نشسته بودند . دوستم رضا در مسجد نبود. پدرش را دیدم. به او سلام کردم و پرسیدم : «چرا امروز رضا نیامده است؟»

پدرش گفت: «رضا مَریض است.» من و پدرم برای سلامتیِ رضا دعا کردیم . بعد از نماز ، از پدرم اجازه گرفتم و به دیدن رضا رفتم .

ض ض

خاطرات انقلاب

کلاس‌ها و حیاط مدرسه را برای جشن آماده کرده بودند. ما در حیاط، صف بسته بودیم و مدیر، خاطراتِ روزهای انقلاب را تعریف می‌کرد.

او می‌گفت: «شما آن روزها به دنیا نیامده بودید. مردم ما به رهبری امام‌خمینی، به خیابان‌ها آمدند و راه‌پیمایی کردند. آن‌ها شعار می‌دادند: «الله‌اکبر، خمینی رهبر.»

شاه، امام را از مردم دور کرده بود. مردم شاه را نمی‌خواستند. طولی

نکشید که شاه از ایران فرار کرد. امام خمینی به وطن آمد، آن روز، دوازدهم بهمن بود. از دوازدهم تا بیست و دوم بهمن، که روز پیروزی انقلابِ اسلامی است، ده روز است که به آن، «دهه‌ی فجر» می‌گویند. ما هر سال، دهه‌ی فجر را جشن می‌گیریم و یاد امام خمینی و شهیدان انقلاب اسلامی را گرامی می‌داریم.»

ط

ببین و بگو

گوش کن و بگو

- انقلاب اسلامی در چه روزی پیروز شد؟
- صدای اذان از کجا به گوش می‌رسید؟

به دوستانت بگو

- مردم در روز بیست و دوم بهمن چه می کنند؟
- چه وقت‌هایی اذان می گویند؟

بگرد و پیدا کن

- کلمه‌هایی را که نشانه‌ی «ط» دارند.
- برای هر کدام از شکل‌های نشانه‌ی «ضـ ض» یک کلمه بگو.

بازی

- آموزگار چند وسیله تهیه می کند و آن‌ها را روی میز، با نظم و ترتیب می‌چیند و روی آن‌ها را می‌پوشاند. از هر گروه، یک نفر انتخاب می‌شود. آموزگار برای چند ثانیه، وسیله‌ها را به بچّه‌ها نشان می‌دهد و دوباره آن‌ها را می‌پوشاند. از بچّه‌ها می‌خواهد نام وسیله‌ها را از حفظ بگویند. هر گروه که وسایل بیش‌تری را نام ببرد، برنده است.

کتاب‌خوانی

- کتابی انتخاب گردد و در کلاس خوانده شود.

جشن بهمن

رسیده جشنِ بهمن — جشنِ بزرگِ میهن
کلاسِ ما دوباره — شده پُر از ستاره
پُر از گُل و قاصدک — شکوفه و شاپرک
شده پُر از پرنده — پُر از صدای خنده
نُقل و نبات و لبخند — گُلاب و عُود و اسفند
میهنِ ما شادِ شاد — از غم و غُصّه آزاد

کبری هاشمی

درس ۲۱ لاک‌پشت و مرغابی‌ها

دو مرغابی و یک لاک‌پشت، در کنار آبگیری زندگی می‌کردند. با گرم شدن هوا، آبگیر هم خشک شد. مرغابی‌ها مجبور شدند از آن جا بروند.

لاک‌پشت گفت: «من هم با شما می‌آیم.» مرغابی‌ها گفتند: «تو که نمی‌توانی مثل ما پرواز کنی.» لاک‌پشت غمگین شد. مرغابی‌ها با هم فکر کردند تا راهی پیدا کنند.

روز بعد، کلاغ و جغد دیدند که دو مرغابی چوبی را به منقار گرفته‌اند و لاک‌پشتی را با خود می‌برند. آن‌ها جیغ زدند و گفتند: «لاک‌پشت شده پرنده!»

مرغابی‌ها به لاک‌پشت گفته بودند که در راه، هر کس هر چه گفت،

گوش نکند و جواب ندهد. او مدّتی ساکت ماند و بعد فریاد زد : «پریدم که پریدم!» امّا تا دهانش را باز کرد، از بالا به زمین افتاد.

بازنویسی از کلیله و دمنه

غ غ غ غ

ببین و بگو

گوش کن و بگو

- چرا لاک‌پشت از بالا به زمین افتاد؟
- مرغابی‌ها وقتی که می‌خواستند پرواز کنند به لاک‌پشت چه گفتند؟

به دوستانت بگو

- چه پرنده‌هایی را می‌شناسی که در کنار آب زندگی می‌کنند؟

بگرد و پیدا کن

- کلمه‌هایی را که نشانه‌ی «غـ غـ غ غ» دارند.

بازی

- معلّم در یک پاکت تعدادی کلمه قرار می‌دهد. هر کس سه کلمه بیرون بیاورد که در آن‌ها صدای مشترک باشد، امتیاز می‌گیرد.

درس آزاد

محلّ زندگی من

این درس را دانش‌آموزان عزیز با کمک آموزگار خود بنویسند.

درس ۲۲ پیامبر مهربان

پیامبر ما ، حضرت محمّد (صَلَّی اللهُ عَلَیه و آله وسَلَّم) ، در شهر مکّه به دنیا آمد . روزی که پیغمبر (ص) به دنیا آمد، مادرش آمنه خیلی خوش‌حال شد .

پیامبر اعظم (ص) از همان کودکی بسیار مهربان بود امّا در برابر ظلم و بدی هرگز آرام نمی‌نشست و با آن مبارزه می‌کرد .

یک شب در کوه، صدای فرشته‌ای را شنید که به او می‌گفت: «بخوان به‌نام پروردگارت.»

روزی که حضرت محمّد (ص) به پیامبری رسید، «روز مَبعَث» نام دارد. ما مسلمانان، این روز را جشن می‌گیریم.

ظ

ببین و بگو

گوش کن و بگو

- پیامبر (ص) در چه شهری به دنیا آمد؟
- روز مبعث چه روزی است؟

به دوستانت بگو

- چه روزهایی را می‌شناسی که مردم در آن روزها جشن می‌گیرند؟
- درباره‌ی زندگی حضرت محمّد (ص) چه می‌دانی؟

بگرد و پیدا کن

- کلمه‌هایی را که نشانه‌ی «ض» دارند.
- کلمه‌هایی را که نشانه‌ی «ظ» دارند.

نمایش

- ظرف شستن در آشپزخانه را نمایش بدهید.

کتاب‌خوانی

- اسم‌هایی را که در داستان هفته‌ی گذشته شنیده‌ای بگو.

با هم بخوانیم

پیغمبر ما

آن شب ستاره تا صبح بارید
روشن‌تر از پیش مهتاب تابید

❊

روی زمین شد مانند گلشن
از نور، شب شد چون روز روشن

❊

تا صبح آن شب نوری به پا بود
سرچشمه‌ی نور غار حرا بود

❊

زیرا در آن شب پیغمبر ما
از جانب حق شد رهبر ما

علی‌اصغر نصرتی

جدول الفبای فارسی

صدا و شکل هر یک از حروف فارسی را یاد گرفتیم. اکنون اسم آن‌ها را یاد می گیریم.

ا	اَلِف	ص	صاد
ب	بِ	ض	ضاد
پ	پِ	ط	طا
ت	تِ	ظ	ظا
ث	ثِ	ع	عین
ج	جیم	غ	غین
چ	چِ	ف	فِ
ح	حِ	ق	قاف
خ	خِ	ک	کاف
د	دال	گ	گاف
ذ	ذال	ل	لام
ر	رِ	م	میم
ز	زِ	ن	نون
ژ	ژِ	و	واو
س	سین	ه	هِ
ش	شین	ی	یِ

❊ خدایا، زبانم را به گفتن سخن حق، عادت بده.
امام سجّاد(ع)

روان خوانی

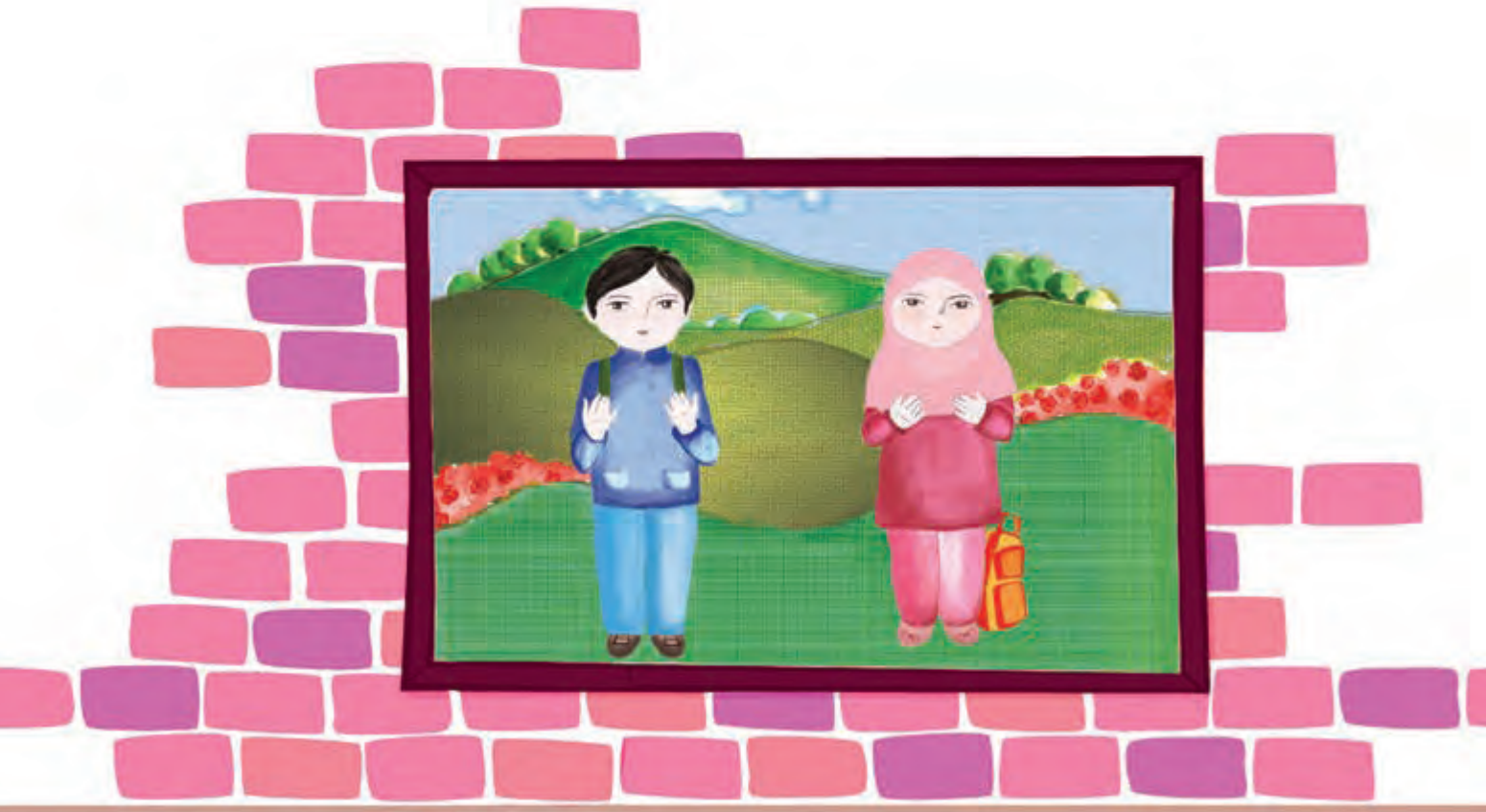

شادیم و پاک و خندان

ما کودکان ایران — شادیم و پاک و خندان
در چشم‌های ما هست — نور امید و ایمان
ما مثل غنچه هستیم — امروز در دبستان
فردا شویم یک گل — در باغ سبز ایران
شعر و ترانه‌ی ما — این است، با ما بخوان
پاینده باد اسلام — جاوید باد ایران

شکوه قاسم‌نیا

چهار فصل

هر سال چهار فصل دارد: بهار، تابستان، پاییز و زمستان.

در بهار هوا کم کم گرم می‌شود. برف کوه‌ها آب می‌شود. درختان برگ و شکوفه می‌دهند.

عید نوروز، روز اوّل بهار است. آیا می‌دانی ماه‌های فصل بهار، چه نام دارند؟

پس از بهار نوبت تابستان است. در این فصل، کشاورزان گندم و جو را درو می‌کنند.

بچّه‌ها، شناکردن در تابستان را دوست دارند. حالا بگو نام ماه‌های فصل تابستان چیست؟

پاییز فصل سوم سال است. برگ بعضی درختان زرد می‌شود و می‌ریزد. مهر، ماه اوّل فصل پاییز است. در این ماه، مدرسه‌ها باز می‌شود. آیا می‌دانی نام ماه‌های فصل پاییز چیست؟

آخرین فصل سال، زمستان است. زمستان را با برف و سرما می‌شناسیم. آیا نام ماه‌های این فصل را می‌دانی؟

راستی، درباره‌ی آفریننده‌ی این همه زیبایی فکر کرده‌ای؟

داستان ...

داستان را به کمک تصویرها بخوان و یک نام قشنگ برای آن انتخاب کن.

سارا کوچولو در دفتر نقّاشی، یک کشید. یک سرخ و سفید و زبر و

زرنگ که دانه می‌خورد. بعد در آن طرفِ ، یک کشید؛ قهوه‌ای و زیبا.

که خوابید، سارا کوچولو از اتاق بیرون رفت. از خواب پرید. چشمش

به افتاد. چاق و چلّه، ترسید و سارا را دید. آن را برداشت و یک

کشید. افتاد توی رودخانه. زد زیر خنده. ناگهان چشم روباه به

سارا افتاد. آن را برداشت و را پاک کرد و خروس را دنبال کرد. خروس هم بی‌کار

نشد. یک کشید. محکم به خورد. را برداشت

و را پاک کرد. این بار یک کشید و رفت بالای .

هم می‌خواست از بالا برود، ولی افتاد زمین. دیگر دنبال نرفت. چشم‌هایش

را بست و توی سر جایش خوابید. هم رفت سرجایش تا دانه بخورد.

نیایش

ای خدای مهربان، تو را شکر می‌کنیم که به ما توانایی دادی تا خواندن و نوشتن را یاد بگیریم.

خدایا! از آموزگار خوب خود، سپاس‌گزاریم که به ما خواندن، نوشتن و درست فکر کردن را یاد می‌دهد. از پدر و مادر دل‌سوز خود، سپاس‌گزاریم که برای بزرگ کردن ما زحمت فراوان می‌کشند.

خدایا! امروز که آخرین درس کتاب را می‌خوانیم، بسیار خوش‌حالیم که می‌توانیم داستان‌های شیرین و کتاب‌های آموزنده بخوانیم.

برای مشاهده‌ی فهرست کتاب‌های مناسب، رمزینه‌ی سریع پاسخ را اسکن کنید.